

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

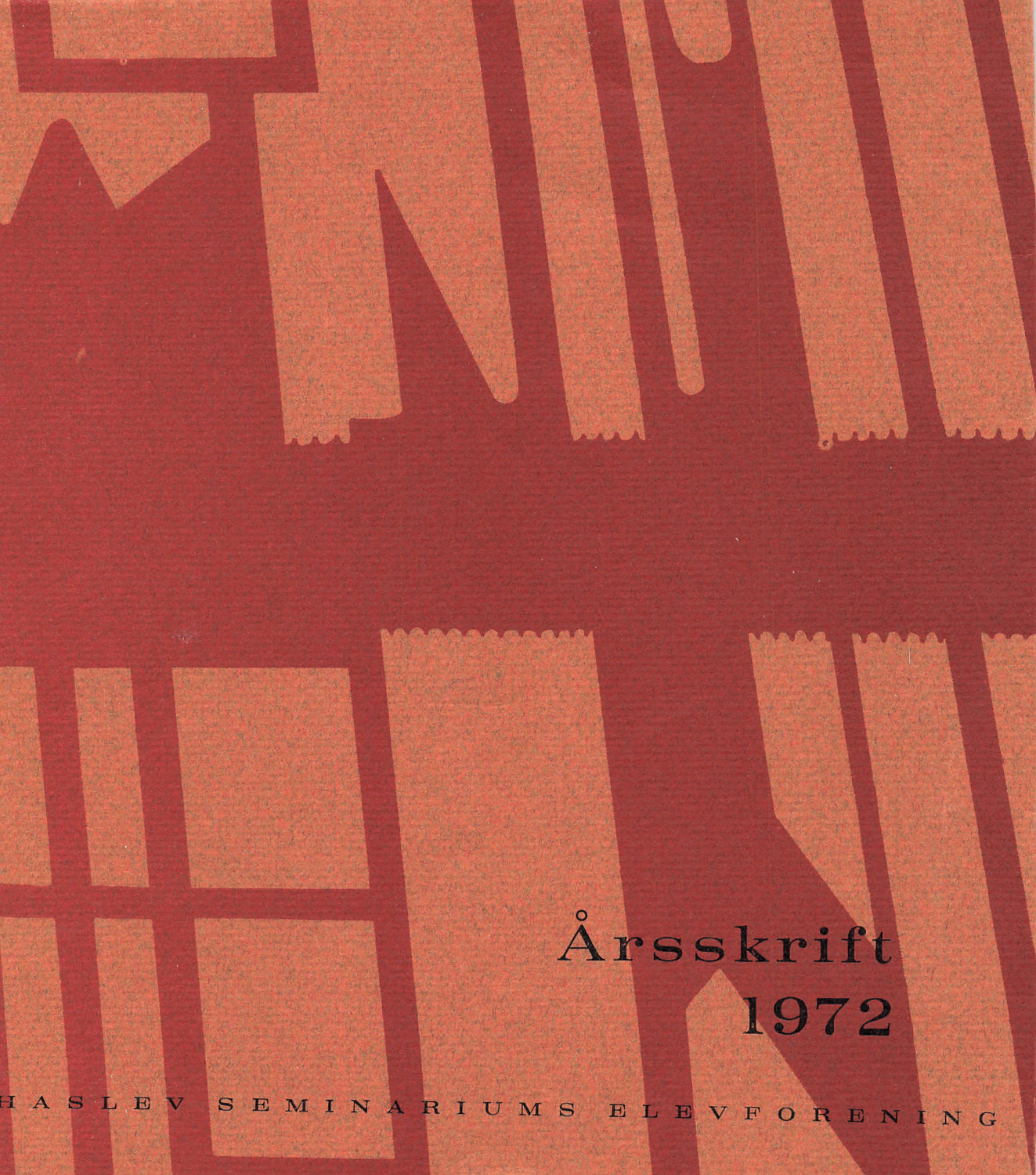
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift
1972

H A S L E V S E M I N A R I U M S E L E V F O R E N I N G

Extract

af

det specielle allernaadigste Reglement for det Kongelige Skolelærerseminarium i Lyngbøye, af Dato 30 April 1813, for saavidt angaaer Seminaristernes Pligter, efterat de fra Seminariet ere dimitterede.

I.

For ikke at forglemme det Lærte, og for ikke at forvænne sig Skolearbeidet, skulle de dimitterede Seminarister, om de ei strax kunne befordres til faste Skolelærerembeder, dog være pligtige at søge at øve sig i Skoleborns Underviisning, som Hjælpearere eller Udgangsskolelærere om Vinteren, hvor dertil maatte gives Leilighed; og kunne de i saa Fald om Sommeren ernære sig af Bøndearbeide. Gives ingen Leilighed til Øvelse i Skoleunderviisningen paa fornævnte Maade, da maa Seminaristerne undervise private Folks Børn, dog saaledes, at de selv derved ikke fravænes deres tarvelige Bønde-Levemaade; og skulle de ei selv kunne finde nogen saadan Plads, melde de det til Seminariets Forstander, som i saa Henseende vil være dem behjælpelig.

2.

I de første sex Aar efterat Seminaristerne ere udgangne, skulle de vedblive at staae i Forbindelse med Seminariet, hvad enten de faae Embede eller ikke. Det skal et alene staae dem frit for, i forekommende Tilfælde, at raadføre dem med Lærerne, men ogsaa skulle de være pligtige til, hvert Aars 1ste Mai, at indlevere til Seminariets Forstander, helst personlig, en noiagtig skriftlig Beretning om, hvor de sidste Vinter have holdt Skole, hvor lang Tid, for hvormange Børn; om de i det Hele have kunnet anvende den anviste Læremethode eller hvorvidt; hvilke Erfaringer og Bemærkninger de have gjort; hvilke Hindringer de have haft, og hvorledes de have søgt at overvinde samme; hvorvidt deres Læremaade har fundet Bifald eller ikke; hvad Lon de have faaet for deres Arbeide; o. s. v. Lillige skulle de anmelden, hvilke Bøger de i det sidste Aar have læst, og hvilke de især have studeret; hvad Bigtigt de især have lagt Mærke til, o. s. v. Ogsaa skal denne Indberetning bilægges med Attest fra deres Sognepræst og nogle af Skolebornenes Forældre; betræffende Seminaristernes Forhold og Embedeslid.

3.

De bor ikke forsømme, saavidt Leilighed tillader det, at lægge Vind paa Havedyrkning, og, som de, der kjende Udgangsmaaden, bor de efterkomme Danske Lovs 3 — 13 — 18, som befaler, at lægge i det mindste fem Humlekuler, plante tre Æble-, Pære- eller andre gode Træer, og desforuden ti Pile aartlig, hvilket kunde skee paa saadanne Steder, som de selv dertil med Vedkommendes Samtykke finde bekvemest. Attest om Fuldbgyrdelsen heraf, indsendes ogsaa hvert Aars første Mai til Seminariet, i de første 6 Aar efter Seminaristernes Udgang.

Endskjondt det strider mod Hensigten med Seminariets Oprettelse, at en Seminarist forlader Skolefaget, skal det dog ikke være ham ganske formeent, isald der aabnes Veie for ham til bedre Lykke; men kommer nogen Seminarist i den Forfatning, at han ikke vil undervise Born og ikke søge eller modtage noget Skolelærerembede, bør han strax anmelde det for Seminariets Direction, og derefter betale til Seminariets Kasse for den nydte Underviisning 150 Rbdlr. Sølv, som samme kan beregnes at have kostet; ogsaa skal han, om han er yngre end 36 Aar, være pligtig at udskrives til Krigstjenesten.

Det Kongelige Skolelærerseminarium i Lyngbye, den 26. 1830

L. J. Klæver

FORSTANDEREN

for det Kongelige Skolelærer - Seminarium i Lyngbye
i Aarhus Stift

attesterer herved, i Overensstemmelse med det Kongelige Reglement af 10de Februarii 1818, at Seminaristen:

Jens Hillermann Christensen

ved den paa bemeldte Seminarium den 29.de 30.de Sept. d. A. offentlig afholdte Dismissions-Examen, har beviist, at han besidder fornöden Kundskab og Duelighed til at være Lærer for en Almueskole

I de Videnskaber, i hvilke han, i Overensstemmelse med ovenmeldte af Hans Majestæt allernaadigst approberede Reglement for samtlige Skolelærer-Seminarier i Danmark, samt Placat af 19 October 1824, her er bleven underviist, aflagde han saadanne Pröver, at ham for hver især blev tilkjendt den i vedföjede Portegnelse anførte Karakter, hvorafter ham tilfaldt Hovedkarakteren:

Meget Duelig

Paa Grund heraf bliver han da herved paa anordnet Maade dimitteret fra Seminarigt, og anbefales til Forekommende som duelig og værdig til sin Bestemmelse, naar han fremdeles, ifölge den ham paalagte Forpligtelse, vedbliver at anvende den ham her anviiste Underviisnings-Methode, samt iligemaade fremdeles stræber, saavel ved egen Flid, som ved beskedn og lærvillig Benyttelse af Kyndiges Raad og Veiledning, ei alene at vedligeholde, men at foröge sine her samlede Kundskaber og Erfaringer, og iövrigt fortsætte den *Exemplariske* Vandel, som han her stedse har udviist.

Tillige paamindes han om, nöie at rette sig efter de i det specielle Kongelige Reglement for herværende Seminarium bestemte Regler, som desaarsag her ere vedföiede i Gjenpart.

Det Kongelige Skolelærer - Seminarium i Lyngbye d. 2 Oct. 1830

J. P. Hansen

De Seminaristen *Jens Hillerup Sørensen* ved Dimissions-Examen

den *29. 30. Sept. 3. 16a/1830* tildeelte særskilte Characterer for hver Videnskab:

1. Religions-Kundskab	meq: godt
2. Bibelhistorie	meq: godt
3. Bøglæsning	meq: godt
4. Skjønkrift	meq: godt
5. Dansk Grammatik	godt
6. Dansk Stil og Retskrivning	meq: godt
7. Regning uden skrevne Taltegn	godt x
8. Tavleregning	meq: godt
9. Historie	meq: godt
10. Geographie	godt
11. Instrumental-Musik	godt x
12. Catechisation og andre practiske Prøver paa at undervise Börn	meq: godt
13. Duelighed til at forestaae indb. Underv.	meq: godt
14. Gymnastik	uden godt

Sang i Kirken kan han som Forsanger

Meyd godt

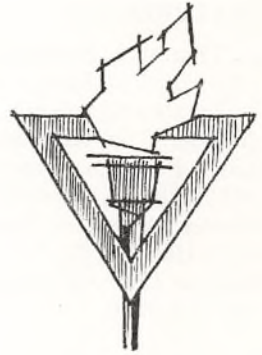
forestaae

Orgelspil kan han

ikke

forestaae

Jens Hillerup Sørensen

HASLEV SEMINARIUMS
ELEVFORENING

52. ÅRGANG

REDIGERET AF
E. THANNING

ÅRSSKRIFT 1972

BESTYRELSEN

E. Thanning, Ryesagervej 4, 4690 Haslev.

(03) 69 28 16. Formand.

C. Larsen, Kirkebjerg Allé 60, 2600 Glostrup.

(01) 96 06 35. Kasserer.

Lillen Pedersen, Køgevej 43 A, 4000 Roskilde.

(03) 35 85 51. Sekretær.

Kirsten Houmann, Haslev Højskole,

4690 Haslev. (03) 69 15 78.

Gunnar Lindved, Svanekevej 18, 7430 Ikast.

(07) 15 18 16.

REDAKTIONSUDVALG

E. Thanning, ansvarsh.

Bent Schmidt, tegninger, tilrettelægning.

Kirsten Houmann, korrektur.

Årsskriftet er trykt i Jean Petersens bog- og
offset-trykkeri, Haslev.

Skrift: 10 punkt Baskerville.

Klicheer: Buchtrup, Århus.

Papir: 90 g E-masse fra D.F.P.

Omslag: 107 g Ingres fra P. Malling.

Bogbinder: B. Sandersen, Næstved.

Billeder: Erik Larsen, Haslev (Dimittendb.)

Indlæg: Faksimile af eksamensbevis fra 1830.

Ejes af ovl. Helga Hansen, Haslev.

Omslagstegning: Birgit Kristensen. Inspiration
til motivet: lys og skygger på gulvet i glas-
gangen, der forbinder undervisningsfløjene.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

side

K. F. Brøndbjerg: Ordets pædagogik	5
K. F. Brøndbjerg: Herbert Marcuse	9
Ole Kyed: Strøtanker	17
Karoline Fredensborg: Brev fra Surinam	19
H. Hegelund: Nogle tanker om højere uddannelse	21
Niels Berthelsen: Det nødvendige Seminarium	23
F. Kofoed: Lejrskole	25
Torben Andersen: Pædagogisk speciale A	27
Vagn Rask Andresen: Pædagogisk speciale B	28
Frank Johansen-Ole F. Pedersen: Pædagogisk speciale C	29
Jens A. Jensen: Undervisningslære	30
Nina Jensen: Legemsøvelser som grunduddannelsesfag	32
Alis Nielsen: Håndarbejde	34
Inger og K. F. Brøndbjerg: Skoleåret 1971-72	36
Nyt fra skolebyen	38
Jens Flint: Forårskoncerten 1972	39
De studerendes aktiviteter	41
Meddelelser fra bestyrelsen	44
ELEVSTÆVNE 1973	45
Nyt fra seminariet	46
Mindeord	48
Jubilæer	53
Personalia	55
Regnskab	63

Bemærk!

Vedlagte indbetalingskort, der er forsynet med Deres nummer i elevforeningens kartotek, bedes benyttet ved indbetaling for kommende årsskrift. Det letter kassererens arbejdet meget, hvis netop dette indbetalingskort benyttes.

Skulle det være bortkommet, når betaling skal sendes, er det nødvendigt, at der foruden navn og adresse anføres dim.år og for senere årgange tillige klassebetegnelse (a, b, sa, sb). Betaling sendes til C. Larsen, Kirkebjerg allé 60, 2600 Glostrup, Giro 3 76 23.

Prisen er 10 kr. ved forudbetaling, og årsskriftet bliver sendt i midten af december.

Skal årsskriftet sendes pr. opkrævning, er prisen 12,50 kr. (større portoudgifter), og det bliver først udsendt i januar måned, og denne form for udsendelse mangedobler arbejdet for kassereren.

Husk at melde adresseforandring ved flytning og også her anføre årgang og klasse. Hjælp os med at udrydde unøjagtigheder (f. eks. vedr. titler, navneforandring, fejlekspedition) ved at give omgående og præcis besked.

Vi beder alle medlemmer hjælpe til med at opnå en god administration af foreningens virke. Med det stærkt stigende medlemstal de senere år vokser arbejdet naturligvis. De bør være med til at lette det mest muligt, da bestyrelse og redaktionsudvalg gør arbejdet vederlagsfrit.

Ordets pædagogik i tallenes epoke

Rektors dimissionstale 1972

Det er sidste hold, vi dimitterer efter 54- eller rettere 62-loven. Dermed gør vi os færdige med to læreruddannelseslove samtidigt.

Jeg hørte for nogle år siden en historie om nogle arabere, der var ude at køre i tog. På en station stormede de ud af toget. Da en spurgte hvorfor, svarede de: »Vore sjæle kan ikke følge med i farten«. Det var i samme ånd, da en araber sagde til professor Østrup: »Hvad jager i Vestens folk så voldsomt efter – for enden af vejen er der da kun en grav«.

Jeg ved ikke, om historien om toget er rigtig. Men vi føler i hvert fald noget lignende på seminarierne i disse år. Vi har begyndt på den fjerde læreruddannelseslov i mindre end tyve år. Der er så megen fart på, at vore sjæle ikke kan følge med. Det bliver let til tomgang.

Det bliver vist endnu værre i fremtiden. Jo hurtigere formerne skifter, desto større er faren for tomgang.

At vore sjæle ikke kan følge med kan også udtrykkes med et af tidens slagord, nemlig ordet fremmedgørelse. Fremmedgørelse er netop noget sjæleligt, noget psykologisk.

Men det er ikke blot det med farten, der ligesom gør vore sjæle fremmede og hjemløse. Der er noget i selve vor tids kultur, der virker i samme retning. Og hvad er det? Det kan vel siges på mange måder. Men jeg synes, at lederen

af Europarådets voksenundervisningssektion, Herbert Jocher, sagde det på en interessant måde sidste år med disse ord: »Vi må konstatere, at den litterære tidsalder er forbi. Det var en tidsalder, hvor dannelse var karakteriseret ved evnen til at verbalisere. Vi er nu på vejen ind i tallenes epoke. Før kunne man argumentere og overbevise ved hjælp af ord – nu foregår det ved hjælp af tal«. Kort sagt: Vi bevæger os fra ordenes epoke ind i tallenes epoke. Det er en stor overgang. For der er stor forskel på ord og tal. Det er nok en overgang, som især er svær for vore sjæle. De bor bedre i ord end i tal. De bliver let fremmede og hjemløse i tallenes epoke.

Jeg vil nødtigt fornærme vore regne- og matematiklærere, som holder så meget af tal. Vi har oven i købet hørt dem holde festtaler med tal. Og det er fantastisk, hvad de kan få den nye matematik til at sige af menneskelige ting. Men det var nok ikke tilfældigt, at de måtte ledsage tallene med en masse ord for at få dem til at sige det, de skulle. Der er nemlig noget koldt og upersonligt ved tal, men noget varmt og personligt ved ord. Jeg kan tiltale min kone på to måder. Jeg kan sige: »Min søde pige«. Jeg kan også sige 100111-0736. Det er hendes personnummer. Men der er nu stor forskel på ord og tal. Ord siger altid meget mere end tal.

Det er nok rigtigt, at tallene mere og mere dominerer vor kultur i Vesten. Vi behøver blot at tænke på en fabrik, hvor alt beregnes i tal.

Man nøjes ikke med at beregne varernes priser. Men også arbejdernes ydeevne beregnes minut for minut. Og samlebandets fart afpasses præcist derefter. Eller vi kan tænke på, hvad den nye seminarielov har fyldt seminariets kontorer med af blanketter, statistikker og tal.

Det er vel også rigtigt, at tallenes epoke præger folkeskolen mere og mere. Skoleinspektørernes kontorer fyldes af stadig flere skemaer til tusindvis af tal. Danmarks Lærerforening arbejder med stor idealisme på at få stadig større tal på lønningschecken. Jeg har før kaldt lærerlønningen en folkevognsløn. Jeg tror, det efterhånden bliver en »Rekord«-løn.

Men tallene sniger sig også stadig mere ind på skolens pædagogiske arbejde. Det gælder psykologien, der er meget optaget af de ting, der kan registreres med tal: intelligens, adfærd, læsehastighed, tests, effekt og meget andet, som i nogen grad kan beregnes. Der er adskillige moderne psykologier, der rummer en hel række grafiske fremstillinger. Der er stor forskel på K. B. Madsens og Søren Kierkegaards psykologi. Hvis man sammenligner deres bøger,

er det nemt at se, at vi er gået fra ordenes epoke til tallenes.

Men det samme gælder også selve undervisningen. Mon det er forkert at sige: Jo mere undervisningen betjener sig af mekanik, jo større rolle kommer tallene til at spille. Det er vist ikke alene på en fabrik, der er en nøje sammenhæng mellem teknik og tal. Man spør som bekendt EDB en stor fremtid i skolen, altså netop tallenes medium. Det rystede mig, da jeg for et års tid siden så Europarådets forslag til undervisningseksperter: datamatiker, datalog, operatør, programmør, systemassistent, systemtekniker, systemkonstruktør og undervisningsstrateg. Man kan ligesom fornemme tallenes epoke i alle disse titler. Men også tallenes kulde.

Og her vender jeg så tilbage til fremmedgørelsen. Hvordan går det børnenes sjæle i tallenes skole? Bliver de fremmede og hjemløse i tallenes formalisme i store flotte bygninger af beton og plastik?

Personlig tror jeg, vi skal værne om ordets pædagogik i tallenes epoke. Det har jeg i hvert fald tre grunde til at mene.

Jeg tror, børnene trænger mere til fællesskab end nogensinde. De har altid haft et stort behov for kontakt. Men mange har mindre fællesskab i deres hjem nu end tidligere. Der blev foretaget en undersøgelse i Norge af 1086 pjækkerte for nogle år siden. Man ville undersøge, hvorfor disse børn pjækkede fra skole. Det viste sig, at de næsten alle savnede kontakt i deres hjem. Skolen kan selvfølgelig ikke erstatte hjemmets fællesskab. Det næreste fællesskab bør altid være i hjemmet.

Men jeg tror, det er af stor værdi, at børnene oplever et fællesskab i skolen. Men så er det nødvendigt at værne om ordets pædagogik.

Tal skaber ikke fællesskab. For de er tomme ting. Men det gør ord. For ord rummer sjæl og ånd.

Det er min opfattelse, at børn har en ganske særlig sans for ordenes indhold. Derfor betyder et mildt ord så meget for et barn. Eller et opmuntrende ord. Eller et kærligt ord. De fornemmer lærerens sind og holdning i hans ord. De fornemmer hans sjæl. Og de tager sjældent fejl.

Det er gammeldags at tale om ordets pædagogik, tænker De. Og det er sandt. Så gammelt som menneskeslægten. Og herhjemme blev det stærkt understreget af Grundtvig for 100 år siden. Det vigtigste i skolen er »levende vekselvirkning«, levende samtale. Det er gammeldags, men også moderne. »Jeg finder Grundtvigs skoletanker fantastisk levende i dag«, sagde Poul Dam forleden i et interview. I fællesudvalget snakker vi gerne i fem timer. Når mine voksne drenge kommer hjem fra universitetet, har tallene en vis interesse. De vil gerne have nogle penge af fars tegnebog. Men de vil da først og fremmest have en snak – ofte i timevis. Ord er altid det vigtigste, hvad enten børnene er små eller store. Ord kan formidle fællesskab mellem lærerne og børnene, så de ikke føler sig ensomme og fremmede.

Og så den anden grund til at værne om ordets pædagogik. Man hører stadig flere lærere klage over, at mange børn er helt fremmede for åndelige værdier. Det er en ganske særlig form for fremmedgørelse, at være fremmed for åndelige værdier. Det er mange børn i dag. I hvert fald over for de religiøse og etiske værdier, som har båret vor kultur i tusind år og givet mennesker tryghed og mening i livet.

Når man hører så meget om religiøs søgen blandt unge i dag, hænger det nok sammen med denne fremmedgørelse. De føler sig fattige. De

vil ikke nøjes med statussymbolernes kolde og upersonlige verden. Vi møder denne søgen hos hippier og blomsterbørn. Det er tit meget uklart, hvad de siger i radio og fjernsyn. Men der er en religiøs søgen bagved, en søgen efter en mening. Der må være en mening, siger de. Den nye Jesus-bevægelse i dens forskellige former, der samler tusindvis af mennesker, hvad enten det er i Falkonercentret eller i Skjern, er vel udtryk for den samme søgen efter en mening.

Vi møder også en søgen i kommunistiske kredse. Jeg tænker på de intellektuelle kommunister, der søger kontakt med intellektuelle kirkefolk for at få en dialog i gang. De har opdaget, at mennesket ikke har nok i større tal på checken fredag aften. Det lever ikke af brød alene. Der må være et åndeligt behov. Kan kirken sige noget derom, vil man godt snakke lidt derom, men sikkert uden at overtage kirkens budskab.

Der sker så meget i disse år – ikke mindst på pædagogikkens område. Men jeg tror, at børnene bag alle moderne behov til alle tider har et dybt behov for religiøse og etiske værdier. Det er det, der slår igennem i de unges famlen efter en mening. Mennesket er ikke så forskelligt gennem tiderne i den henseende. Men jeg er helt overbevist om, at disse værdier ikke kan meddeles med tal som medium. De kan vist kun meddeles med ord, som er fyldt med disse værdier. Ole Wivel har sagt det finere, end jeg er i stand til:

I ordet overvintrer
den sandhed vi forlod,
og ingen magt kan hindre
den i at fæste rod.
I ordet skabtes verden
som kloderne i lys.
I ordet skal vor færden
fra dag til dag fornys.

Et af de aktuelle ord i pædagogikken er jo problemløsning. Man kan tale om en problemløsningens pædagogik. Eleverne skal selv løse problemerne. Lærerne skal kun være en slags konsulenter – helst i baggrunden. Der må ingen lærerstyring være.

Der er nok en hel del værdifuldt i dette. Men man kan ganske vist spørge, om det har noget som helst med pædagogik at gøre. Det ord betyder som bekendt børneledelse. Det ville være mere træffende at kalde det nye autogodik, selvledelse. Det ord har man mig bekendt ikke fundet på endnu.

Men der er en vigtig ting at bemærke til denne problemløsningspædagogik. De største problemer kan eleverne slet ikke løse, lærerne heller ikke. De kan kun løses ved at lytte til ordet fra ham, der kender meningen med sin skabning. Det er for resten den vigtigste grund til at værne om ordet pædagogik.

Men jeg vil alligevel også nævne den tredje grund til at værne om denne pædagogik. Jeg tror, ordets pædagogik i nogen grad kan slå bro over generationskløften. Specielt hvis man

kan regne med Europarådets fremtidsperspektiver. Det prognosticerer som bekendt en livslang uddannelse. Man taler om andragogik i stedet for pædagogik. Det betyder menneskeopdragelse. Man kan ikke nøjes med børneopdragelse.

Det vil betyde to ting for Dem i Deres fremtidige lærergerning. For det første, at De selv skal være i en permanent læreproces hele Deres liv, bestandigt tilegne Dem ny viden. Det er nu ikke noget nyt. Det har en ordentlig lærer altid skullet. For det andet vil mange af Dem sikker komme til at beskæftige Dem mere eller mindre med denne andragogik, voksenundervisning.

De er snart gamle i de unges øjne. Når De er 25, er De gamle i de unges øjne. At De nu snart kommer på den anden side af katedret virker i samme retning, hvor demokratisk De end optræder.

Men jeg håber, De vil befinde Dem i en livslang læreproces. Så bliver De aldrig gammel. Og så kan De være med til at holde en livslang dialog i gang mellem generationerne til stort udbytte for både unge og ældre.

Den franske pædagog i UNESCOs sekretariat, Paul Lengrand, siger det sådan: »Denne dialog er af uundværlig betydning både for den gensidige berigelse af de individer, det angår, og for livevægten i samfundet«. Han har forstået betydningen af ordets pædagogik eller rettere andragogik. For det er både i børne- og voksenundervisning, at dialogen er så uhyre vigtig. Kære dimittender. Tag ordets pædagogik med ind i tallenes epoke! For ordet er det bedste medium for fællesskab, for åndelige værdier og for kontakt mellem generationerne. Med disse ord ønsker jeg Dem hjertelig til lykke med Deres lærereksamen.

K. F. Brondbjerg.

Herbert Marcuse

Ungdomsoprørets filosof

Filosofferne har betydet meget i den historiske udvikling. Det er ganske vist nogle mennesker, der meget af tiden lukker sig inde i deres studerekammer og fordyber sig i deres egne tanker. Men disse tanker har inspireret politikere og statsmænd, somme tider også masserne til handling.

Vi kan tænke på den franske revolution i slutningen af det 18. århundrede. Den blev indledningen til den nyere tid, hvor de fattige har tilkæmpet sig en plads i solen. Det var filosofferne Voltaire, Rousseau og Montesquieu, som var med til at bane vej for dette.

Eller vi kan tænke på Karl Marx. Han var en begavet filosof, hvis lære vel i dag har lige så mange tilhængere som kristendommen.

Det er helt uoverskueligt, hvad en filosof som Karl Marx har betydet på godt og ondt.

Det var filosofen Alfred Rosenberg, der skabte grundlaget for nazismens filosofi og derved inspirerede Hitler til alt hans djævelskab.

Der står også filosoffer bag det ungdomsoprør, der sker rundt om i verden i dag. Den kendteste af dem er nok Herbert Marcuse.

Han kaldes ungdomsoprørets filosof. Han er 74 år gammel. Han er stærkt påvirket af Karl Marx. Men selvom han aldrig vil få så stor betydning som Marx, er der ingen tvivl om, at man får mere forståelse af, hvad der ligger bag ungdomsoprøret, ved at læse Marcuse.

Det er hans tanker, der ligger bag ved oprøret og i det hele taget bag mange unges tanker og holdning, selvom de ikke direkte tager del i oprøret.

Man kan spørge: Er ungdomsoprøret så vigtig en ting, at det er værd at beskæftige sig med? Jeg tror, det er en vigtig ting og ikke bare et forbigående fænomen. Vi har haft adskillige revolutioner i verdenshistorien. De to mest kendte hidtil er de fattiges revolution imod de rige og de farvedes revolution imod os hvide. De fattiges revolution imod de rige var ikke et forbigående fænomen. Den begyndte for 180 år siden og går i dag sin gang gennem lande og verdensdele. De farvedes revolution imod os hvide er heller ikke et forbigående fænomen. Den går sin gang i Asien og Afrika i disse år. Den tredje revolution er de unges revolution imod os ældre. Vi har haft magten alt for længe. Nu vil de unge have del i magten – nogle af dem vil helst have hele magten.

Det er næppe noget forbigående fænomen. Jeg tror, det bliver en lang og betydningsfuld proces, hvis konsekvenser vi ikke kan overse i dag. Jeg tror derfor, der er god grund til at beskæftige sig med Marcuse for at få lidt mere forståelse af, hvad der ligger bag de unges holdning.

Herbert Marcuse blev født i Berlin 1898 i et jødisk overklassehjem. Han blev uddannet ved universitetet i Berlin, senere ved universitetet i Freiburg, hvor han tog sin doktorgrad i en alder af 24 år. Han fortsatte sine filosofiske studier og blev senere professor i filosofi.

Men da Hitler i 1933 kom til magten, flygtede han til Geneve og derfra til USA, hvor han har været siden. I 1940 fik han amerikansk borgerret. Som ekspert i europæiske anliggender blev han indrulleret i OSS, hærens store

spioncentral, hvis virksomhed var rettet imod nazismen i Tyskland. Efter krigens afslutning virkede samme spioncentral imod Sovjet og kommunismen. Mærkelig nok blev Marcuse ved at arbejde i centralen, blev oven i købet leder af en afdeling i 4 år.

Fra 1954–65 var han professor i filosofi og politik ved Brandeisuniversitetet i Massachuset. Da faldt han for aldersgrænsen, men blev så ansat ved Kaliforniens universitet for et år ad gangen.

Han har rejst meget. I 1967–68 var han på foredragsturné i Europa og knyttede forbindelse til studentledere i flere lande – bl. a. Rudi Dutschke. Marcuse kom også i forbindelse med studenteroprørerne i Paris.

Han har skrevet meget på tysk og engelsk. Han har skrevet bøger om Hegel, Karl Marx og Freud. Hans hovedværk kom i 1964 og hedder »Det éndimensionale menneske«. Det kom i dansk udgave 1969. Hans sidste bog om ungdomsoprøret hedder »Frigørelse«. Den kom i 1968 og i dansk udgave 1969.

Marcuse er svær at læse. Den amerikanske filosofiprofessor Marcs skriver i sin bog om Marcuse, at hans sprog er næsten uforståeligt. Marcs siger: »Jeg har ikke den ringeste idé om, hvad Marcuse mener. Men jeg har en stærk følelse af, at han kan have ret.« Jeg har akkurat samme følelse, når jeg læser ham.

Det er svært at følge hans tankegange i alle enkeltheder. Men man har en fornemmelse af, at meget af, hvad han siger, er rigtigt.

Når han er så svær at læse, skyldes det både, at han bruger et svært sprog, men også, at han selv har skiftet mening flere gange gennem årene. Det betyder ikke, at han er en vejr-hane. Det skyldes mere, at forholdene i verden

har skiftet så fantastisk i hans levetid. Han har oplevet kejser Wilhelms, Weimarrepublikkens og Hitlers Tyskland – og USA.

Jeg vil stort set holde mig til hans hovedværk »Det éndimensionelle menneske« og hans sidste bog »Frigørelse«. Selvom der er mange enkeltheder, som det er svært at få fat på, hvad han mener med, synes jeg nok, at hans hovedtanker er klare, og jeg skal prøve at sige lidt om dem.

Vi lever i en verden, der gør os til fremmedgjorte slaver. Det er en hovedtanke, som han belyser med en hel kaskade af ord og med stor tankerigdom, dels han egne tanker, dels tanker, han har taget fra andre, især de tidligere nævnte: Hegel, Marx og Freud.

Vi er fremmedgjorte slaver. Jeg begynder med det første, nemlig fremmedgørelsen, som spiller en stor rolle for Marcuse. Det meste af, hvad han siger herom, har han fra Marx's ungdomsskrifter.

Vi er fremmedgjorte både over for vort arbejde og over for andre mennesker. Arbejdet skulle være en del af mennesket. Det bliver først sig selv i sit arbejde. Mennesket skal virkeliggøre sig selv, Marcuse siger avle sig selv i sit arbejde. Mennesket skulle være ét med sit arbejde. Det skulle være et udtryk for menneskets inderste væsen.

Må jeg illustrere dette med min gamle bedstefar. Han var snedker. Jeg kunne som dreng aldrig blive træt af at stå ved hans høvlebænk og se ham arbejde. Han gik op i det med liv og sjæl. Han var simpelthen ét med sit arbejde. Det var en del af ham selv. Han arbejdede ikke blot med sin krop. Men hans sjæl var også med i hans arbejde. Og når han var færdig med et møbel f. ex., var det ham en glæde at se resultatet.

Men teknikken har forandret det hele. Nu er arbejdet blevet noget derhenne på fabrikken, som man skal have overstået. Man skruer et par skrue i, men ser intet resultat. Det er noget, man skal for at få føden. Det er slet ikke en del af en selv. Ens sjæl er slet ikke med i det. Det er egentlig noget, der ligesom ligger uden for en. Det er noget fremmedgjort for en. Man er ikke ven med sit arbejde. I værste fald er man snarere en fjende af det. Det er noget dødsens kedeligt noget, som man næsten ikke gider, hvis det ikke lige var for lønnens skyld. Resultatet af arbejdet bliver en vare, som andre kan handle med. Man kan også selv købe varen. Men man ved ikke, om man selv har været med til at producere den. Det er og bliver en fremmed ting.

Men mennesket bliver ikke blot fremmed i forhold til sit arbejde, men også i forhold til andre mennesker.

På en gård i gamle dage var der et fællesskab mellem alle på gården. De kendte hinanden, kom hinanden ved. De arbejdede sammen, talte med hinanden. Det gjorde de i arbejdstiden ude på marken og inde i køkkenet. Men også i fritiden, når de sad med hver sit arbejde, og snakken gik. Og der var noget af det samme på håndværkerens værksted, hvor mester, svende og lærlinge kom hinanden ved. De så det fælles resultat af deres arbejde. De var ikke fremmede for hinanden.

På en fabrik er der ikke meget fællesskab mellem fabrikanten og hans hundredvis af arbejdere. Han kender måske ikke engang deres navne. De kender kun ham af udseende. Der er flere led mellem dem og øverste chef.

Men ikke nok med det. Arbejderne er også fremmede for hinanden. De står måske

ved siden af hinanden ved samlebåndet. Men maskinen larmer, så de ikke kan snakke sammen. Efter fyraften går hver til sit. Ensomme uden noget egentligt fællesskab med hinanden, selvom de kalder hinanden kammerater.

Den moderne tekniske verden fremmedgør os både i forhold til vort arbejde og til vore medmennesker. Men hvad der måske er endnu værre. Den gør os til slaver. De to ting hænger sammen, fremmedgørelsen og slaveriet. Marcuse taler vist egentlig mest om det sidste. Han mener virkelig, at teknokratiet har gjort os til slaver med krop og sjæl.

Det er nemt nok at se, at kroppen er slave af maskinen. Og her må man nok have i mente, at det er den amerikanske storindustri, Marcuse har i tankerne. Når en mand står ved et samlebånd, er han tvunget til at følge med i maskinens rytme. Det er nøje beregnet, hvor meget han kan præstere i hvert minut. Og samlebåndets fart er beregnet derefter. Der er ikke noget, der hedder at drive ved et samlebånd. Den, der ikke følger rytmen, bliver fyret. Han er maskinens slave i arbejdstiden – i hvert fald med sin krop.

Men vi er også slaver af hinanden, uhyre afhængige af hinanden i et teknokratisk samfund. Arbejderne er afhængige af fabrikanterne. De kan slet ikke eksistere uden dem. De er afhængige af deres organisationer, til dels også af deres politiske partier. Fabrikanterne er afhængige af deres bankforbindelser og deres kunder i ind- og udland. De er afhængige af politikerne, der bestemmer kurser og told og afgifter. Funktionærer i stat og kommune er afhængige af disse instanser. Vi er presset ind i et system, der virker som en slaveanstalt. Og så er der opelsket et utal af uægte behov,

som opretholder slaveriet. Behov for radio, fjernsyn, bil, støvsuger, røremaskine, vaske-maskine, skrivemaskine og mange andre ting. Tåbelige såkaldte forbrugsgoder, som vi udmærket kunne undvære de fleste af. Det er fabrikanterne, det er samfundet, der opelsker disse uægte behov gennem reklame og propaganda. Jo flere behov, jo større produktion er der brug for. Jo flere biler, der sælges, jo flere penge får staten. Levestandarden gør os til slaver. Vi skal tjene mange penge for at holde levestandarden. Både mand og kone må arbejde for at opretholde niveauet.

Hele vor moderne verden er et kæmpemarked, hvor der handles og handles. Alt er gjort til handelsvarer. Menneskets arbejdskraft er en vare, han sælger til den højstbydende. Ja, selv seksualiteten er blevet en upersonlig vare.

»De sexede kontorpiger og ekspeditricer, den kønne, virile juniorchef og ekspedient er ydest salgbare varer, og besiddelsen af en passende elskerinde – engang kongers og fyrsters og adelsmænds forret – gør nu karrieren hurtigere for selv de lavere rangklasser i forretnings-verdenen,« skriver Marcuse i sit hovedværk. Og P-pillen fremmer hele denne handel med sex.

Hele dette marked, der for en overfladisk betragtning kan se så tillokkende ud, er i virkeligheden et eneste stort slavemarked, hvor vi er trælle af varer og priser og priser og varer, fordi vi vil have alle vore kunstige behov tilfredsstillet.

Vi er slaver både med krop og sjæl. I vor fritid sidder vi foran radio og fjernsyn og lader os indoktrinere af samfundets massemedier. Samfundet påtvinger os sine tanker om politik, militær, sex, abort, om USA og Sovjet,

om sorte, gule og brune i Asien og Afrika, om Vietnam og Mellemøsten. Fjernsynet lærer os, hvordan vore koner skal se ud, hvordan hendes kjole og frisur skal være. I fjernsynet også hvordan hendes hårfarve og sminke skal være for at være med på noderne.

Massemedierne lærer os, hvilke behov vi bør have tilfredsstillet i et velfærdssamfund, hvordan vore huse, vort badeværelse, vore biler bør være. Kort sagt: Massemedierne er en eneste stor indoktrineringsmaskine, som samfundet bruger til at gøre vore sjæle til slaver, der tvinges til at tænke, som samfundet ønsker.

Det samme gælder undervisningen, kunsten og sproget.

Universiteterne indoktrinerer. De er indrettet, så de tjener samfundets konservative og kapitalistiske interesser. De tekniske videnskaber skal tjene kapitalismens interesse for øget produktion og dermed øget fortjeneste. Eller endnu værre: De skal tjene samfundet med produktion af moderne våben og dermed forøge dets magt. Staterne spenderer utallige milliarder på atomvåben, mens et par milliarder mennesker lever på sultegrænsen, mange sulter ihjel. Det var bedre at give de tekniske videnskaber disse milliarder til en forskning, der kunne afhjælpe sulten i verden. Men staternes magtinteresser kræver atomvåben.

Men også de humanistiske videnskaber skal tjene samfundets konservative interesser.

Studerne skal studere, hvordan samfundet har været og er, men ikke, hvordan det burde være. De humanistiske videnskaber er konserverede. Det gælder historie, litteratur, teologi. Det gælder også filosofien. Den filosofi, studenterne lærer i dag, er konserverende,

mener Marcuse. Det gælder både eksistentialismen og den såkaldte lingvistiske filosofi, de to mest udbredte filosofier i dag i Vesten. Dem kan jeg ikke komme nærmere ind på her. Men Marcuse mener altså, at universiteterne både med deres tekniske og humanistiske forskning og deres filosofi indoktrinerer samfundets konservative og kapitalistiske interesser og tanker i studenterne – uden at studenterne selv ved det. Det er så meget nemmere, som de fleste studenter kommer fra relativt velstående og konservative lag i befolkningen.

Marcuse mener, at også kunsten stort set tjener samfundets interesser. Den er en handelsvare, en kommerciel forskønnelse af det bestående. Det er jo de velhavende, der køber den. Så må den tilpasse sig deres smag. Marcuse ved selvfølgelig godt, at der er kommet oprørske ting i moderne kunst. »Men det blev kun et kortvarigt chok, der hurtigt blev optaget i kunstgalleriet,« siger han.

Han mener også, at selve vort sprog virker konserverende. Vi må helst kun bruge pæne ord i det pæne selskab. Og pæne ord virker konservativt og stabiliserer det gamle samfund. Statens højeste embedsmænd bliver f. ex. betegnet med fine navne. Kong Frederik, dronning Margrethe, statsminister Krag, præsident Nixon. Sådanne ord og betegnelser virker konserverende. Man kan ikke være bekendt at gøre oprør imod så fine personer. Marcuse foreslår, at man i stedet for at sige præsident Nixon, skulle sige svin Nixon. Men for nærværende er det altså sådan, at også sproget tjener samfundets konservative og kapitalistiske interesser.

Vi er slaver både med krop og sjæl. Gennem mange kanaler indoktrinerer samfundet sine

tanke og interesser i vore sjæle. Vi er aldrig frie hverken i vor arbejdstid eller i vor fritid.

Vi lever i »velfærdssamfundets helvede og holdes i ave af dets brutalitet«, hedder det i »Det éndimensionale menneske«. Og samfundet får trældommen til at glide ned endda næsten umærkeligt ved at tilfredsstille en del af vore behov og få os til at glemme slaveriet. I »Frigørelsen« siger han det måske aller stærkest: »Dette samfund er sjofelt, fordi det fremstiller og skamløst udstiller en kvælende overflod af varer, samtidig med, at det berøver sine ofre i andre lande livsforhøderne; sjofelt fordi det propper sig selv og sine skraldebøtter, mens det forgifter og brænder de sparsomme levnedsmidler i de områder, hvor det øver aggression; sjofelt også i sine politikeres ord og smil, i sine bønner. Det er ikke billedet af en nøgen kvinde, der blotter sine skamhår, der er sjofelt, men derimod billedet af en fuldt påklædt general, som fremviser medaljer, som han har vundet i en aggressionskrig; det er ikke hippierne ritualer, der er sjofle, men en offentlig erklæring fra en højstående prælat i kirken om, at krigen er nødvendig for freden.«

Det er hele dette syn på samfundet, der ligger bag ved ungdomsoprøret. Jeg tror, man skal have det i mente, hvis man vil prøve at forstå lidt af de sære ting, som de finder på både herhjemme og i andre lande.

Og så har jeg endnu ikke været inde på det, som vel er det allerværste efter Marcuses mening. Det værste er nemlig, at der ikke er nogen til at gøre oprør imod »velfærdssamfundets helvede«. I hvert fald ikke i Vesten. Det var der for 100 år siden, da folk sultede og frøs og sled sig ihjel i massevis, især i de store industrier. Men i dag sulter folk ikke

ihjel i Vesten. Ja, måske nogle steder i USA, siger man. Men det er der næsten ingen, der ved. Og de er for få til at gøre oprør, så det batter.

Nej, sagen er, at de fleste har fået så meget del i velfærdssamfundets goder, at man finder sig i slaveriet og ikke gider gøre oprør. Man finder sig i at være samlebandets slave i 8 timer, når man så kan komme hjem til en hyggelig toværelses lejlighed og få et bad og en hyggelig aften foran fjernsynet sammen med konen og de to børn, de har bestemt at ville have.

Det hører jo også til teknikkens goder, at man selv kan bestemme, hvor mange små skrighalse man vil have. Og foran fjernsynet om aftenen tænker man slet ikke på, at man er udsat for samfundets indoktrinering. Det er underholdende og afslappende at se billederne, og så er man dejlig fri for at tænke. Man kan godt finde sig i, at fabrikanten har stor villa, når man selv har en hyggelig toværelses, at han kører i en »Admiral«, når man selv har en »Mascot«, der netop kan rumme den lille familie. Jo, samfundet sørger for, at de fleste får så mange af livets goder, at de ikke gider gøre oprør. Det er jo så besværligt. Og hvad får man ud af det, når man har det godt nok? Dette her er Marcuses store problem.

Hvad jeg nu har sagt ligger i selve udtrykket »det éndimensionale menneske«. Det er det menneske, som kun har én dimension i sin tankegang, nemlig samfundets. Gennem massemedierne øver samfundet en intellektuel ensretning og hindrer mennesket i at opdage andre dimensioner, andre tankegange.

Samfundet manipulerer sådan med mennesker, at de slet ikke kan finde på at gøre oprør imod systemet, ikke engang, når samfundet

sætter dem til at lave atomvåben, som skal bruges imod deres kammerater i andre lande. Ja, det éndimensionale menneske er så indoktrineret af samfundet, at det ikke engang selv er klar over, at det kun kan tænke i den ene dimension, som tjener samfundets konservative og kapitalistiske interesser. Det er en fremmedgjort slave, men ved det ikke selv.

Hvad er det så for et samfund, Marcuse vil sætte i stedet for velfærdssamfundets helvede? Og hvordan får vi det samfund bragt til veje? Jeg skal sige lidt om de to spørgsmål.

Han siger ikke ret meget om, hvad det er for et samfund, han forestiller sig. Det er selvfølgelig et samfund, som er fri for fremmedgørelse og slaveri. Det er et samfund med mening og frihed. Men han har meget svært ved at skildre det. Det hænger selvfølgelig sammen med, at det er ret uklare forestillinger, han selv har om det. Men dertil kommer, at vort almindelige sprog ikke dur til at skildre det.

Det skal være et helt nyt samfund. Men så skal der også helt nye ord til at skildre det. Vort sprog er jo som allerede omtalt indoktrinerende og konserverende, har sit indhold fra det gamle samfund og dur kun til at skildre det.

Der må et nyt sprog, nye ord til, eller der må et nyt indhold i de gamle ord, hvis de skal bruges.

Her har vi en grund mere til, at Marcuse er så svær at læse. Han prøver at anvende et nyt sprog. Professor Marcs kalder det et surrealistisk sprog i sin bog om Marcuse. Et overvirkeligt sprog. Det svarer vel til den surrealistiske malerkunst, billeder, som kan forekomme at være et kaotisk sammensurium. Men så kaotisk er virkeligheden, at man må bruge et kaotisk billede til at skildre den.

Marcuse må også bruge et surrealistisk sprog for at skildre det nye samfund, han drømmer om. Det bliver somme steder et mærkeligt sammensurium af ord, nogle af dem brugt i nye betydninger, så det kan være svært at følge. Men jeg bliver nødt til at antyde lidt derom i et almindeligt sprog.

Hvad er det for et samfund? Her skelner Marcuse mellem to områder og to principper i dette samfund. Der er et nødvendighedens område og et frihedens område. Han har taget udtrykkene fra Karl Marx. Og så taler han om et præstationsprincip og et lystprincip. De udtryk har han taget fra Freud. I nødvendighedens område hersker præstationsprincippet.

I frihedens område hersker lystprincippet. Vi skal se lidt på de to områder med hvert sit princip.

Marcuse er så realistisk, at han ser i øjnene, at vi ikke vil undvære de mange ting, teknikken giver os. Vi vil have de behov tilfredsstillet, som vi nu engang har, hvad enten de er fornuftige eller tåbelige, hvad enten de er naturlige eller kunstigt indoktrineret af samfundet. Vi vil beholde de mange behagelige ting som radio, fjernsyn, pæne møbler, bil.

Derfor er vi nødt til at producere varer i massevis. Vi kan ikke afskaffe teknikken. Den hører hjemme i nødvendighedens område og til præstationsprincippet. Det er det område, hvor der skal arbejdes for at tilfredsstille vore behov. Men han mener, at det område kan indskrænkes, efterhånden som mekaniseringen skrider frem, så arbejdstiden bliver stadig kortere. Ja det hele kan automatiseres, så det næsten kun bliver at trykke på en knap. Så ordner maskinerne resten. Med andre ord: Arbejdet på fabrikken bliver meget lettere og behageligere. Marcuse ser altså en tid i møde,

da arbejdstiden bliver meget kortere og arbejdet meget lettere i nødvendighedens præstationsområde.

Men det betyder så, at det andet område, frihedens område, hvor lystprincippet findes, bliver stadigt større og omfatter stadigt mere af menneskets tilværelse. Det meste af tiden bliver fritid.

Hvad skal man så bruge fritiden til? Ja, til meningsfyldt arbejde. Arbejde, som man kan gå op i med lyst og glæde, som er en del af ens eget væsen, et udtryk for det, der bor i en. Så bliver arbejdet en leg. Det bliver præget af frihed. Og frihed er lykken. »Lykkens virkelighed er frihedens virkelighed,« siger han i »Frigørelsen«. Men når han skal sige lidt om, hvad det er for beskæftigelser, henviser han til Karl Marx, der taler om frie mennesker, som skiftevis jager, fisker, kritiserer. Det er meget lidt, Marcuse har at sige om, hvad frihedens område skal rumme. Da jeg bladede rundt i hans bøger for at finde lidt om, hvad vi skal lave i fritiden, kunne jeg ikke lade være at tænke: Det er vel nok godt, at man ikke hver morgen skal have sådan et mas med at finde på noget at bestille, men at der ligger en masse arbejde og venter på en hver eneste dag, lige til at gå til. Man behøver slet ingen bryderier at have med at finde noget at fylde tiden med. Jeg kom også til at tænke på, hvad skoleinspektør Haahr sagde i et foredrag på seminariet, hvor han netop talte om, at fritiden bliver stadig større. Man kan godt tænke sig engang i fremtiden, at der kommer en delegation til Christiansborg med en anmodning om: »Må vi ikke godt have lov til at arbejde i hvert fald onsdag eftermiddag.«

Men Marcuse mener i hvert fald, at frihedens område skal komme til at rumme en menings-

fyldt lykke for mennesker. Arbejdet bliver noget lykkeligt. Også sexualiteten vil skifte karakter. Den vil blive noget med elskov og kærlighed og ikke en upersonlig vare som nu.

Det var lidt om, hvad det er for et samfund, Marcuse ønsker.

Hvordan får vi det samfund skaffet til veje? Der skal i hvert fald to ting til: en bevidsthedsgørelse og en revolutionær basis i befolkningen. Bevidsthedsgørelse. Vi kan også sige en vækkelse, så nogle virkelig ser, hvad det er for et helvede af slaveri, vi lever i i vort teknificerede og manipulerende samfund. For det værste af det hele er jo, som vi hørte, at arbejderne affinder sig med, ja slet ikke ser slaveriet, slet ikke ser, at de er gjort til fremmedgjorte slaver. Marcuse venter denne vækkelse blandt studenterne. Han blev så lykkelig, da han hørte om studenteroprøret i Paris 1968. Han tog selv til Paris, og han skrev bogen »Frigørelsen« til oprørerne. Mens hans hovedværk »Det éndimensionale menneske« er præget af dyb pessimisme, er der en mere optimistisk stemning i »Frigørelsen«. Studenteroprøret har givet ham nyt håb. Han mener, at det kun er noget midlertidigt, at oprøret blev slået ned. Det kommer igen, indtil vi får et nyt samfund.

Denne vakte elite må effektuere hans kritiske teori, må virkelig øve den nødvendige kritiske funktion og ikke lade sig indoktrinere af samfundet. Ikke lade sig kujonere af systemet og dets slaveri.

Men det er ikke nok med en bevidstgjort elite. Skal det blive til noget, må der en revolutionsbasis til. Denne består af de udbyttede og forfulgte af alle racer og farver. Studenternes oprør, deres kritik kommer til at hænge i luften uden denne basis. Det var vel derfor, studenterne i Paris prøvede at alliere sig med arbejderne. Og at studenterne i Århus har gjort spage forsøg på det samme.

Marcuse opkaster det spørgsmål, om det kan være rigtigt at anvende vold. Han mener, at vold kan blive »fremskridtets nødvendige og væsentlige element«. Jeg mener dog ikke, han foreslår brosten.

Men én ting står fast for Marcuse: Det er nødvendigt med en revolution for at få velfærdssamfundets helvede erstattet med et nyt og bedre samfund med frihed i stedet for slaveri.

Det er det, der ligger bag ved ungdomsoprøret, som Marcuse er profet for.

K. F. Brøndbjerg.

Strøtanker efter et års ophold i Ceylon

En rask beslutning og en måned senere befandt jeg mig i flyet på vej mod »Østens Hellige Perle«, Ceylon, hvor mit kommende års virke skulle være. (Januar 1971–januar 1972).

Jeg var udsendt af DANIDA til primært at varetage undervisningen af 4 dansk-malayiske børn, som tidligere havde gået i malayisk- og engelsktalende skoler. Undervisningen var tilrettelagt med det formål at indskole til senere dansk skolegang. Skolen blev etableret i hjemmet med materialer sendt fra Danmark, og som medlem af familien var det af stor psykologisk og pædagogisk værdi at følge disse 4 børne individuelle udvikling gennem et år i skole såvel som i hjem.

Til trods for at vi under »Aprilopgøret« boede i det mest hærgede distrikt, blev forholdene hurtigt tålelige for os som udlændinge, og vi kunne med en vis tilfredshed som den eneste skole i landet fungere normalt. Al anden skolegang i by og på land var i over en måned fuldstændig bandlyst, bl. a. på grund af terrorfare.

Det lykkedes mig ganske godt ved besøg på skoler rundt i landet, ofte i undervisningssituationer samt ved samtaler med skolefolk fra et bredt spektrum, at danne mig et udmærket billede af de aktuelle uddannelsesmuligheder i Ceylon, hvori tydeligt afspejles det engelske kolonidømmes indflydelse.

Interessant og spændende var det også at studere de kulturelle og sociale levevilkår i et

sydasiatisk land midt i en rivende og broget udvikling, alt afhængig af de aktuelle udenrigs- og indenrigspolitiske forhold, der i det forløbne år ikke har været så stabile, at en ensartet, kreativ udvikling har kunnet danne grundlag for min vurdering.

Bl. a. på grund af »Aprilopgøret« og universitetsforholdene før og efter var det umuligt at følge et fastlagt universitetskursus, men jeg havde megen fornøjelse af at deltage i studie- og diskussionskredse i den nærliggende hovedby, Kandy, kendt som en af verdens smukkeste beliggende byer. Rent lokalt lykkedes det at starte en studiegruppe af medlemmer fra forskellige trossamfund. – Omkring 70 % af befolkningen på 13 mill. er buddhister (alle tilhørende den sinhalesiske folkeæt), ca. 15 % er hinduer (tamils, som i de seneste århundreder er indvandret fra Sydindien for at udføre det hårde arbejde i te- og gummiplantagerne), muslimer og kristne, der udgør resten, er nogenlunde ligeligt fordelt.

Hus efter aprilopgøret.

I dyrkelsen af de forskellige religioner afspejles tydeligt Østens uforståelige mystik og kultur, og man har næppe været mange dage i Ceylon, før en eller anden religiøs begivenhed åbenbares for én. Ved fuldmånens skær kan man opleve en fremmedartet og for os mærkelig procession, Perahera, med prægtigt udsmykkede elefanter ført af de mest betydningsfulde præster og fulgt af musikere og alvorlige dansere, som til tider af trommer bliver oppisket til den store ekstase. De forskellige afdelinger af dansen taler hver sit sprog, måske en anrøbelse af guden eller en besværgelse af dæmoner.

Tidligere var det kun mænd, der dansede med i den 1500 år gamle skik, men de sidste årtier er kvinder og børn også inddraget, endda så vidt, at »folkedans« er en del af undervisningen i de fleste skoler. Den største og mest berømte af disse processioner er »Esala«, Peraheraen til Buddhas ære. Da bæres en fuldmånenat i august relikviet, Buddhas tand, i et smukt sølvskrin på en hvid elefant gennem Kandys gader, efterfulgt af 80–90 elefanter, specielt udvalgt fra et stort opland.

Astronomerne fastsætter datoen for denne såvel som andre religiøse fester, dog ikke uden at have konsulteret astrologerne, som altid tages med ved enhver vigtig beslutning – selvfølgelig også bryllup. (I søndagsaviserne kan man se forældre annoncere med deres smukke og rige døtre. Svar bedes næsten altid vedlagt horoskop).

Enhver ceyloneser med respekt for sig selv har mindst én gang i sit liv valfartet til pilgrimmenes højsæde, Adams Peak, et af Ceylons højeste og vel nok smukkeste bjerge, hvortil hver religion har knyttet sit sagn. Bl. a. ser man på toppen af det spidse bjerg, alt efter

Husets beboere.

hvilken religion man tilhører, Buddhas eller Adams fodaftryk.

Guden i Kataragama er vel besøgt hele året af betyngede mennesker, som vil aflægge et højtideligt løfte for om muligt at få opfyldt et betydningsfuldt ønske. Hvor betydningsfuldt dette ønske er, ses ved visse højtideligheder, hvor taknemmelige mennesker efter et par måneders hård faste med en besindig ro går barfodet og vel at mærke uskadte over 10–12 meter glødende kul. »Firewalking« står for os som en umenneskelig lidelse, men i ekstasen mærkes intet, ej heller når nogle lader sig hænge op og gynges i store kroge stukket gennem huden i ryggen. At det hele er en mystisk drøm forledes man let til at tænke, når man ser en stor spids jernstang blive boret gennem den ene mundvig og ud af den anden, eller gennem tungen, uden udgydelse af én bloddråbe. Denne mystik tilfalder det den indfødte naturdoktor at afsløre.

Ikke mere kan »Tåren, der flyder fra Indiens kind«, og som er beliggende i et af verdens urolige hjørner, rose sig af et roligt evaluerende og til dels voldsfrit, socialistisk demokrati, altid parat til velvilligt at modtage og værdsætte hjælp fra såvel Øst som Vest, men må i sandhed erkende sin magtesløshed i løsningen af indre politiske konflikter, især fra april 1971, hvor landet under »Opstanden« – støttet af utilfredse og skuffede unge arbejdsløse (ca. 1/2 mill. incl. 50.000 akademikere) – fik borgerkrigens pinsler at smage.

Det mislykkede forsøg på at vælte regeringen, som endnu sidder med Bandaranaike i spidsen, gav Ceylon et nyt image, og ikke uden

bange anelser og bekymringer hviskede ledende journalister til hinanden: »Vil demokratiet i Ceylon dø?« – Herpå skal jeg ikke svare, men blot nævne at nationaliseringsprocessen fortsætter i hurtigt tempo, og at den ny forfatning, indført den 22/5. 1972, har ført til oprettelsen af staten, »Sri Lanka«, som har opgivet medlemskabet blandt de britiske Dominions. Turismen har i de senere år fundet vej til landet med den berømte Ceylon-te, og de, der har haft mulighed for at tilbringe ferien der, vil næppe benægte, at et land med en så storslået natur og rig kultur har andet og mere spændende end te at byde på.

Ole Kyed, 1969 A.

Brev fra Surinam

Omkring år 1500 kom et par af Columbus' ledsagere til nordkysten af Sydamerika. Der mødte de vilde indianerstammer, som skød på dem med giftige pile. På den måde fik den del af Sydamerika navnet »Den vilde kyst«. Indianerne selv kaldte landet for Guyana.

I tidens løb blev Guyana delt op i tre dele: Britisk, Hollandsk og Fransk Guyana. Den midterste del, Hollandsk Guyana, fik senere navnet Surinam, sandsynligvis efter den første indianerstamme, surinerne.

Surinam har et areal på 146.000 km², men ca. 80 % af landet er dækket af jungle. Også

af den grund kan man sige, at det er præget af »Den vilde kyst«. Det har tropisk klima med en middeltemperatur på omkring 30° C. og en fugtighedsgrad på 75 til 87. Den årlige nedbør er omkr. 2000 mm.

Af landets befolkning, som nu tæller omkr. 400.000 indb., er der kun 1½ %, som er indianere. Gennem slavehandel og immigration har befolkningen fået en meget broget sammensætning. Her er ca. 144.000 kreolere (negre med blandet blod) og ca. 34.000 busknegre, ca. 136.000 indere (bliver her kaldt hindustanere), ca. 60.000 indonesere, ca. 12.000 europæere, ca. 8.000 kinesere og ca. 6.000 indianere.

Det officielle sprog er hollandsk, som også er undervisningssproget i skolerne. Desuden taler de forskellige stammer og folkegrupper deres eget sprog.

I 1735 sendte Brødremenigheden i Herrnhut de første missionærer til Surinam for at se, om der var nogen blandt de vilde (indianerne) og morianerne (negrene), som kunne vindes for Frelseren. Det blev en vanskelig begyndelse, som kostede mange menneskeliv på grund af det usunde klima. Efterhånden som man fik kontakt med de forskellige folkeslag, opstod der også sprogproblemer. Dette virkede til at missionen blev delt op i forskellige grupper.

I 1914 blev den danske missionær P. M. Legéne udsendt af Luthersk Missionsforening for at arbejde i hindustanermisjonen. Sammen med sin kone havde Legéne en særlig forkærlighed for børnene, som ofte måtte friste en kummerlig tilværelse. Allerede før børnehjemmet, hvor de skulle arbejde, blev færdigt, tog de en lille underernæret hindustansk pige til sig. Dette blev begyndelsen til børnehjemmet »Sukh Dhaam« (d.v.s. lykkens hjem). Dette ligger meget smukt i landsbyen Alkmaar ud til Commewijnfloden 26 km fra hovedstaden Paramaribo.

Drenge fra børnehjemmet.

På trods af, at mange er hinduer og muhamedanere er der stor efterspørgsel efter at få plads på hjemmet. Ikke så mange af børnene er forældreløse. De fleste, som søger plads for deres børn, er enlige mødre, som mændene har stødt fra sig, eller som selv har forladt deres mænd.

Andre kommer, fordi de på grund af fattigdom eller sygdom ikke ser sig i stand til at forsørge den ofte store børneflok. Desuden bliver en del børn anbragt her af børneværnet eller politiet. Vi får hjælp fra staten til driften af hjemmet, men det er ikke nok; missionsvenner i Holland og Danmark hjælper også til.

Legéne blev den første af ialt 14 danskere, som blev sendt ud i årenes løb af Luthersk Missionsforening til børnehjemmet »Sukh Dhaam« i Alkmaar. Desuden har vi haft en lang række hindustanske og surinamske medarbejdere.

For tiden har vi således medhjælpere både af indianere, kreolere, indonesere og hindustanere. Der er for tiden 95 børn på børnehjemmet.

Om formiddagen går de alle i skole; de 3–5 årige går i børnehaveklasser, fra 6–12 år (somme tider længere fordi de bliver »siddende« i klasserne) går de i 1.–6. klasse. Derefter får, hvem der kan, 2 års mellemskole (nærmest) i nabobyen, og hvem der kan bestå kommer ind til hovedstaden på realskolen eller gymnasiet.

Vi har dem til de er 13–16–17 år, eftersom hvor godt det går i skolen. De bliver hjulpet til en uddannelse eller et arbejde, når de kommer fra os. Enkelte af dem kan optages i Brødremenighedens internat for studerende ungdom. Men de fleste kommer tilbage til familien. Det betyder, at de unge må vælge, om de nu vil følge Jesus Kristus, som de lærte at kende i børnehjemmet, eller de vil følge deres fædres guder. Tilsyneladende er der få, som vælger at være kristne, men der er dog nogle, som har

holdt fast ved det, de lærte og kom til tro på. Disse beder da om at blive døbt ind i tjenesten som evangelister eller lærere. Andre står som bekendende kristne i vigtige stillinger.

Som en fortsættelse af børnehjemmets arbejde har Luthersk Missionsforening ansat 1½ missionær til specielt at tage sig af det »opsøgende arbejde« iblandt tidligere børnehjemsbørn. »Den halve« er den halve tid på børnehjemmet og den anden halve tid i Paramaribo. Det er meget nødvendigt at kontakte de tidligere børnehjemsbørn. Mange af dem har det ofte vanskeligt, og når det gælder pigerne eller konerne, må de ikke tage hjemmefra for manden, så det er ofte umuligt for dem at komme i kontakt med os.

Nogle tanker om højere uddannelse

Piagets undersøgelser af småbørn viser, at tænkning er interioriseret handling (intenaliseret imitation jfr. Play, Dreams and Imitation in Childhood p. 62 f.). Dette svarer til professor Tranekjær Rasmussens skildring af problemløsning: »Kan et behov ikke tilfredsstilles – kan et andet behov gøre sig gældende med det mål at finde en vej, der fører til det oprindelige behovs tilfredsstillelse. Dette andet behov fører til adfærd i et helt andet handleplan end det, der hører til det oprindelige behov. Man giver sig til at tænke.« (jfr. H. Torpe:

Der er stadigvæk megen nød i de mange små hjem. Mange børn lider, fordi det går dårligt. Havde vi råd og arbejdskraft, kunne vi fylde ét eller to børnehjem til.

Her i Surinam er alle de mange racer sammen, og samarbejdet er godt. De respekterer hinanden, selv om der ind imellem er små gnidninger. Det er dejligt at se, hvordan de forskellige godt kan hjælpe de andre fra en anden race. Mange tror, at der også her i Surinam er indianerdrab, men det er ikke tilfældet. De hører med til befolkningen, som alle de andre racer.

Karoline Fredensborg (65b).

Intelligensforskning og intelligensprøver p. 126.) Dette lægger op til en grundforståelse af, at praksis og teori i enhver uddannelse bør gå hånd i hånd.

I første klasse skal barnet ikke lære regning ved teoretisk terpen, men ved arbejde med konkret materiale. Det engelske unifex-materiale synes mig at rumme særlige muligheder i forbindelse med mængdelæren, da der er mulighed for at opbygge mængder og opløse dem i elementer. Her er to væsentlige momenter: I) at man kan individualisere inden for klassen og II) at man kan verificere de fundne resultater.

I enhedsskolen må der kun tages større hensyn til elever, der har en dårlig hukommelse og ellers en sund fornuft. De skal have flere

praktiske erfaringer og må nu og da vende tilbage til det konkrete materiale for at få teorien oprisket. Det kræver ikke lærerens medvirken, men det kræver egnet materiale.

Dette naturlige forhold til indlæringen vil på sin side let føre til, at teoretisk viden anvendes i barnets hverdag. I min første lærertid fortalte den lokale bager, at en af drengene fra 2 kl., når han skulle hente brød, sagde: – og så skal jeg have 45 øre tilbage! Det havde han regnet ud i forvejen.

Angående det med at verificere, så medfører det, at eleven ved at øve selvkontrol bliver uafhængig af lærerens kontrol, og han opøves i den form for kritisk holdning, der er mest konstruktiv: selvkritikken.

Den enkelte elevs frihed under ansvar giver den bedste udviklingsbetingelse. Hvor kommer ansvaret ind, vil man spørge. Først ved at man kan tage ansvaret for sig selv, dernæst ved at det konkrete materiale giver mulighed for at gøre fælles erfaringer og løse fælles opgaver. Grupperarbejde er på mode, men der hvor det ikke hviler på et konkret og begrænset materiale, vil effekten i de mindre klasser være problematisk og kan i værste fald føre til umyndiggørelse fra jævnaldrende.

Den kommende enhedsskole, der må hilses med tilfredshed, skaber mulighed for at videreføre de ovennævnte principper, så elevernes selvstændighed vokser med deres voksende evne til at orientere sig i det miljø, de oplever.

Vort dynamiske samfund kan ikke som fortidens statistiske tillade sig at skille praksis og teori, idet de praktiske forudsætninger for teorien ofte ændres. Teoretikeren kan ikke længere bo i et elfenbenstårn, men må holde sig løbende orienteret.

Hvilke aspekter åbner dette for de højere uddannelser?

I) De basale uddannelser må afkortes, og tilegnelsen af det basale stof bør i vid udstrækning bygge på selvstudium.

II) Dette selvstudium giver de bedste muligheder for at opbygge et individuelt studium, der tager hensyn til den enkeltes kapacitet og arbejdsrytme.

III) Således rustet, vil gruppedrøftelser og løsning af kollektive arbejder kunne få en naturlig plads i dele af eksamensstoffet. (Hvis man etablerer kollektive arbejder, før der er en selvstændig arbejdsform, vil professorstyringen blot afløses af en elevstyring fra de mest selvstændige elevers side, og den vil givetvis ikke være mere befordrende for den enkeltes selvstændighed.)

IV) Vurderingen af, om man har opnået det ønskede resultat af sit studium, også kaldet evalueringen, bør kunne ske ved passende prøver (tests) udarbejdet af lærerne og gjort tilgængelige ved hjælp af A.V. teknik, f. eks. indtalt på bånd eller optaget på vidio-bånd med tilsvarende visuelt materiale.

Ved universiteterne er der allerede med den nuværende ordning mulighed for at følge de skitserede linier, og det udnyttes af en del studerende. Når det ikke fungerer i videreudstrækning, hænger det sammen med, at den traditionelle gymnasieundervisning har været udpræget lærerstyret og kun i ringe omfang har opfordret til selvstændigt arbejde fra de studerendes side. Visse tegn tyder på, at H. F. uddannelsen kan tilføre en fornyelse i den antydede retning.

På seminarierne volder det besvær at indstille sig på en undervisningssituation, hvor læreren

træder tilbage og overlader det egentlige ansvar til den enkelte af de studerende; og ophævelsen af mødepligten falder ikke alle steder i god jord. Den er efter min mening nødvendig, hvis vi skal indstille vore lærerstuderende på fremtidens skole.

Jeg kunne ønske, at man efter afslutningen af den basale uddannelse indførte ansvarlighed i den praktiske uddannelse, så de lærerstuderende fik ansvar og løn for reel lærergerning med tilsyn fra de mere øvede lærere, men ellers med fuldt ansvar. Lønnen kunne passende erstatte statens uddannelsesstøtte.

Jeg er overbevist om, at vore unge med en sådan ordning ville føle sig accepteret på lige fod med de færdiguddannede. Vi har ikke råd til fortsat at holde dem i uansvarlighed.

— — —

Det nødvendige Seminarium

Det nødvendige Seminarium er en ny læreruddannelse, der er startet d. 1-9-1972 i Tvind ved Ringkøbing.

Ideen til denne uddannelse opstod blandt lærerstuderende og færdigt uddannede lærere, der mente, at den nuværende læreruddannelse ikke var fyldestgørende nok til, at den »fær-

Jeg har på baggrund af min afsked med Haslev Seminarium og overgang til arbejdet som psykolog i Odsherred fået lov til at vedføje min artikel en hilsen. Det har været en stor oplevelse at være med i opbygningen af et skolepsykologisk samarbejde indenfor fire stor-kommuner, med 5000 børn på 26 forskellige skoler med deres forskellige problemer. Det er lykkedes på godt to måneder at nå rundt til 23 af skolerne. Jeg er blevet mødt med stor tillid og åbenhed fra læreres og rådsmedlemmers side, men mest betagende for mig er tilliden fra de næsten 100 børn, jeg har haft til undersøgelse. Sent vil jeg glemme den tunghøre, velbegavede 10-årige dreng, der på spørgsmålet: Hvad vil det sige at have medlidenhed med? svarede: »Jo, hvis én er syg, synes man, det er synd (du må godt skrive!) for *vedkommende!*« Mødet med lærere fra Haslev er et kapitel for sig. Haslev Seminariums arbejde har sat spor i Odsherreds skoler – gode spor – levende spor.

H. Hegelund.

dige« lærer kunne gå ud i Folkeskolen og fungere i overensstemmelse med de krav, der er lagt frem i Den blå Betænkning.

Gruppen arbejdede så i længere tid med at lave en bedre uddannelse.

Her er hovedtrækkene fra undervisningsplanen:

- 1) 9 måneders træning i oplevelse og erkendelse af den globale virkelighed.
- Træning i oplevelse og erkendelse af gruppeliv.
- 2) 3 måneders produktiv arbejds- og opsparringsøvelse.
- 3) 9 måneders træning i oplevelse og erkendelse af den nationale virkelighed.

Træning i forældre- og lærersamarbejde.

Træning i at være en gruppe, der fungerer i f. eks. en mindre samfundsenhed – en købstad.

- 4) Tre måneders træning i at gøre, hvad man finder rigtigst at gøre.
- 5) 2 års træning i oplevelse og erkendelse af børnenes og lærernes virkelighed i skolesituationer, knyttet sammen med teoretiske studier af pædagogisk, psykologisk og beslægtede fagområder.

Mulighed for arbejde i vareproduktionen. Træning i børne-, forældre- og lærersamarbejde.

Træning i at være en lærergruppe i f. eks. en samfundsenhed – en købstad.

Træning i pædagogisk og psykologisk kritik af pædagogik og psykologi.

Træning i opstillinger af undervisningsmodeller med udgangspunkt i egne erfaringer.

- 6) 1 års undervisning i Folkeskolen. Om muligt flere sammen på en skole – ønskeligt gruppevis i samme samfundsenhed.
- 7) 2 måneders fornyet konklusion kombineret med genopræning i vareproduktionen.

Det væsentlige i denne undervisningsplan i forhold til den bestående læreruddannelse er den kraftigt udvidede praktikuddannelse og det nære forhold til erhvervslivet (praktiske arbejde).

Grunden til at der er kommet til at stå noget om denne uddannelse her i Haslev Sem's års-skrift, er, at der siden efterårsferien 1971, har været en lokalgruppe her på Sem.

Denne gruppe har bestået af fra 5 til 10 medlemmer, der har fulgt arbejdet meget intenst. Gruppen deltog i adskillige indledende møder.

Senere gik gruppen i aktion for at udbrede kendskabet til den nye uddannelse.

Dette skete gennem artikler til dagbladene og gennem foredrag på gymnasier, højskoler og biblioteker. Ved disse foredrag blev der til en del tilhørere udleveret materiale om DNS.

Specielt interesserede kunne bagefter købe hele undervisningsplanen med kommentarer.

Det største projekt blev indledt umiddelbart før sommerferien. Her mobiliserede gruppen sin største styrke og deltog i en landsomfattende aktion for Det nødvendige Seminarium. Man gik i gang med at samle solidaritetsunderskrifter ind blandt folkeskolelærere og seminarielærere. Dette førte til, at man fik en bevilling igennem på 5 millioner, der skulle gælde for de 4 år, som uddannelsen foreløbig skal løbe som en forsøgsordning.

Arbejdet i gruppen blev ledet af en studerende på II årg., der hoppede fra HS og nu studerer på DNS.

Nu ser vi med spænding frem til, hvorledes det fireårige nystartede uddannelsesprojekt vil løbe af stablen.

Niels Berthelsen, IV årg.

Erkendelse af den globale virkelighed

Lejrskole

Ringsted station søndag formiddag kl. 11.12, den 14. maj. Perronen bliver lidt efter lidt fyldt op med en hel del unge mennesker, der hver især slæber på en masse forskelligt grej. Toget løber ind, den reserverede vogn findes og entres. Fløjten lyder – man er på vej. 58 – af en årgang på 74 studerende fra Haslev Seminarium har valgt den kollektive og i dette tilfælde besværlige rejseform. Dette er

optakten til seminariets første lejrskolekursus efter 1966-loven.

Lejrskolekurset blev efter en flertalsbeslutning i den pågældende årgang arrangeret som et lejrskoleophold, hvor de studerende skulle prøve at sætte sig ind i såvel lærerens som elevens ønsker og problemer i denne for begge parter meget specielle og uvante situation. Som kursussted valgtes F.D.F.-lejren »Sletten« ved Juls Sø i nærheden af Silkeborg. Til denne lejr hører 90 ha jord, hvor der inden for området findes skov af næsten alle kategorier, lyng-, eng- og mosearealer, søer og vandløb, samt nogle opdyrkede arealer. Da samtidig alle nødvendige faciliteter (storrum, små og større arbejdsrum m. m.) og det vigtige AV-udstyr

fandtes på stedet, plus nogle dejlige forhold til »fritidsaktiviteter«, så som sportshal, friluftsbassin med opvarmet vand og pejsestue, var forholdene ideelle.

Hjemmefra havde de studerende dannet arbejdsgrupper på 8-10 personer. Disse grupper illuderede hver for sig et hold lærere, der på grundlag af de givne forhold, skulle lave et lejrskoleprogram for en selvvalgt aldersgruppe. Derudover var det meningen, at fritidsaktiviteterne skulle virke samlende på hele årgangen, idet grupperne på skift arrangerede nogle fællesaktiviteter. Som afslutning på lejrskoleugen påtog grupperne sig at fortælle og vise hinanden, hvordan man havde

grebet sagen an, hvilke arbejdsområder, man havde udvalgt af de mange, der forelå, og på hvilken måde man havde gennemført de udvalgte ting.

Stort set kan man sige, at det hele fungerede efter hensigten, men af den medfølgende lærergruppe (fire) samt som resultat af den evaluering, der blev foretaget i oktober måned sammen med de studerende, er nogle få men betydningsfulde ændringer blevet foreslået, så det følgende kursus på nogle punkter vil blive strammet noget, forhåbentlig med det resultat, at næste hold vil opnå at få et endnu større udbytte med hjem i form af praktiske erfaringer vedrørende lejrskolearbejdet.

F. Kofoed.

Øm klosterruin.

Aftenhygge.

Pædagogisk speciale A

Som det vil være de fleste bekendt indgår der i den gældende læreruddannelse emnet »pædagogisk speciale«. I løbet af 2. studieår skal den studerende vælge ét af de tre specialer, A, B og C, der sigter mod undervisning af tre forskellige elevkategorier.

Jeg skal i det følgende forsøge at skitsere nogle synspunkter og problemstillinger omkring speciale A – undervisning af elever i folkeskolens yngste klasser.

»Specialet har til formål, at de studerende i særlig grad erhverver sig 1) viden om og forståelse af barnet og dets situation ved skolegangens begyndelse og i de første skoleår, 2) forudsætning for at løse de særlige læreropgaver, der indgår i arbejdet i skolens yngre klasser, således at det enkelte barns hele udvikling støttes bedst muligt, 3) færdighed i at planlægge, gennemføre og vurdere undervisning på disse klassetrin«.

Og i den forbindelse skal den studerende »uddybe og anvende den viden, indsigt og færdighed, som erhverves gennem fagene psykologi, pædagogik og undervisningslære samt praktisk skolegerning«.

Lad det række med disse citater, der stammer fra henholdsvis bekendtgørelse og undervisningsvejledning til »faget«.

Via bekendtgørelsen har vi videre fået et velbeskrevet indhold, der måske i højere grad konstituerer emnet, end det var tilfældet med den tidligere småbørnslinje.

Intentionerne er altså gode nok. Om den reelle værdi må vi vente med at udtale os, til vi får tilbagemeldinger ude fra folkeskolen, fra de lærere, der har fået uddannelse i specialet; især fordi der endnu, mens dette skrives, ikke har været afholdt eksamen i emnet.

Disse linier må da opfattes som betragtninger ved slutningen af et forløb – fra en, der har forsøgt at medvirke til formidling af emnets indhold.

Som beskrevet i artiklen om undervisningslære tager også specialet udgangspunkt i, at undervisning må betragtes som problemløsning. Eller formuleret lidt slagordsagtigt: Al god undervisning er et eksperiment – et kvalificeret eksperiment vel at bemærke. Og at blive en dygtig underviser lærer man ikke ved at sidde i række på seminariestole og læse bøger og høre foredrag.

Selvfølgerlig skal der læses, diskuteres, sammenlignes, vurderes; men først og fremmest skal man »ud« og have Henrik i hånden, når han rødøjet, snotnæset og meget ked af det kommer ind fra frikvarteret; smile venligt til Pernille, der altså ikke *kan* forstå, at »s-o« ikke siger »gris«; og ind på kroppen opleve hvor forskellige præstationer Søren og Mette kan yde i orientering.

Og så tilbage for at analysere, overveje og opstille nye problemer.

At udvikle en eksperimenterende holdning hos de studerende, at forbinde modellerne og virkeligheden med et solidt remtræk, det var hensigterne. Vi må nok erkende, at det ikke helt er lykkedes. Men i næste sætning må det da siges, at der også er sket spændende ting. Når der ses bort fra linjefagene, er pædagogiske

speciale det emne, der optager det største timental i uddannelsen, ialt 224 timer. Og mange studerende har udnyttet denne tid intensivt. Der er blevet undervist, gjort iagttagelser, læst, lavet undersøgelser over det læste, spændende fra Piaget-forsøg til klasseværelsesindretning, og der er arbejdet med samtaleteknik og materialer til undervisning.

I disse måneder arbejder afgangsholdene med deres specialeopgave, der skal indgå som en del af den mundtlige eksamen. Hvordan eks-

amensopgaverne til den skriftlige del ser ud, ved jeg endnu ikke. Jeg sidder og laver dem i disse dage. Generelt er problemet omkring eksamen at få den gjort tilstrækkelig »folkeskole-relevant«, dvs. at formulere opgaver og gennemføre eksaminationen på en sådan måde, at den studerende i så høj grad som muligt får lejlighed til at demonstrere sine færdigheder i at planlægge og tilrettelægge undervisning og skolemiljø for netop denne elevgruppe.

Det er svært! Og tilbage er der så hele problematikken omkring vurderingskriterier; det må vi lade ligge her. I stedet for kan nævnes nogle af de emner, som studerende har taget op til behandling i specialopgaven: »Fremmedsprogede elever i de yngre klasser« (F. eks. børn af gæstearbejdere), »Rådgivning«, »Forældres holdninger til skolesamarbejde«, »Svage læsere i normalklassen«, »Dramatik i de yngre klasser, mål og midler«, »Nogle børns cognitive udvikling belyst ved Piaget-forsøg; pædagogiske konsekvenser heraf«.

De lærere, der dimitteres januar 1973, de første efter 66-loven, er ikke eksperter i undervisning af folkeskolens yngre elever – men det var faktisk heller ikke hensigten.

Torben Andersen.

Pædagogisk speciale B

Det er ikke ganske nemt at fastlægge, hvad spec. B præcist sigter mod. Bekendtgørelsen siger, at de studerende skal gives en særlig uddannelse i undervisning af elever i folkeskolens

ældste klasser samt ungdoms- og fritidsundervisning.

De fleste fortolker »ældre klasser« som værende 6.–10. skoleår, andre tager 5. klasse med.

Nogle mener, at efterskoler og ungdomshøjskoler hører under området, men derimod ikke decideret voksenundervisning, som vi kender den

fra højskolen eller aftenskoleundervisning. Begge disse områder inddrager vi.

Specialernes formål er, at de studerende i særlig grad erhverver sig viden om den pågældende kategori elever, gives forudsætninger for at løse de særlige læreropgaver på det pågældende undervisningsområde samt får undervisningsfærdighed.

For spec. Bs vedkommende vil det kort kunne udtrykkes derhen, at vi skal uddanne *klasse-lærere til skolens ældre elever*.

Hvordan gør vi så det? Ved at behandle en række psykologiske, sociologiske og pædagogiske emner, der så vidt muligt tager udgangspunkt i skolesituationer og elevforhold hos unge, samt ved at knytte den teoretiske undervisning til de andre pæd.-psyk. fag, der således bruges som basisviden. Desuden er der tillagt specialet praktiktimer, der kan anvendes til undersøgelser, observationer og øvelser. Af det store stofområde skal her hidsættes nogle eksempler: Unges psykofysiske, intellektuelle, emotionelle og sociale udvikling, gruppeforhold, ungdomskriminalitet, unges og voksnes deltagelse i fritidsundervisning, de sidste skoleårs særlige problematik, elevråd og andre former

for samarbejde, kendskab til fags mål og midler.

Fra syvende semester arbejder den studerende med en individuel opgave, der skal belyse et afgrænset område ret dybtgående. Denne opgave danner basis for den mundtlige eksamination, der sammen med en skriftlig prøve på fire timer afslutter undervisningen efter 7. eller 8. semester.

Specialerne er jo en nyskabelse i den nuværende lærerlov. De første studerende skal til eksamen til jul 1972. Alene af den grund vil man kunne forstå vore vanskeligheder ved at definere og afgrænse vor egenart. De studerende modtager undervisning i ikke mindre end fem pæd.-psyk. discipliner og vi står i nogen grad overfor overlappingsproblemer. Jeg mener dog, at specialerne – rigtigt drevet – er værdifulde nyskabelser, som må have lov at finde deres form. Om de får det, er en anden sag. Når lærerloven skal til revision i 1975, sker måske ny ombrydning. Lad os håbe, at det bliver til gavn for de studerende i deres senere arbejde i skolen.

For øjeblikket varetages undervisningen i spec. B af Torben Søborg, Jens Arne Jensen og

Vagn Rask Andresen.

Pædagogisk speciale C

Speciale C sigter mod at give den lærerstuderende grundlag for at forstå undervisningen af læseretarderede og svagt begavede elever.

Specialet skal tillige være en bred indføring i specialundervisningens og de handicappede elevers problemer, herunder især tilpasningsvanskeligheder. Herved skulle de lærerstuderende få et indtryk af de meget forskelligartede opgaver, der udover de rent undervisningsmæssige er knyttet sammen med tilrettelæggelse af specialundervisningen.

Speciale C erstatter det gamle liniefag i psykologi og svarer til Danmarks Lærerhøjskoles grundkursus A og B, som kvalificerer til undervisning af læseretardedede og svagtbegavede.

Vi prøver i arbejdet med de studerende på at give dem en bred orientering om de forskellige afvigergrupper, som findes under specialundervisningen, f. eks.:

tale- og hørehandicappede
blinde- og synshandicappede
motorisk handicappede
syge og invaliderede samt
ånds svage elever.

Og i relation til undervisningsministeriets vejledning af feb. 1972 om folkeskolens special-

undervisning af elever med adfærdsproblemer og psykiske lidelser søger vi at fremme forståelsen af de mangeartede problemer, som denne undervisning rummer; og vi føler, at denne afdeling af skolens specialundervisning vil tage så stort omfang, at hovedvægten i spc. C fremover må lægges på de læseretardedede, de svagtbegavede og de emotionelt handicappede.

Faget afsluttes med en skriftlig – og mundtlig eksamen. Den skriftlige skal være bredt dækkende, hvorimod den mundtlige former sig som en samtale om en individuel afhandling over et emne, som har elevens særlige interesse.

Frank Johansen, Ole Flemming Pedersen.

Undervisningslære

I læreruddannelsen efter den nye lov indgår faget undervisningslære som selvstændig obligatorisk enhed. På vort seminarium ligger timerne fordelt på de tre første år, og der sluttes med eksamen.

Selv om faget er nyt, vil en del af emnerne være kendt fra metodikundervisningen i tidligere uddannelser, men timetallet er langt større.

Indførelsen af undervisningslære markerer et nyt syn på en lærers arbejdsmåde, og modsvarende godt den udvikling, som sker i skolen.

Den gamle metodikundervisning havde som hovedsigte at udstyre de vordende lærere med et antal bestemte metodikker, som de kunne tage i anvendelse over for bestemte undervisningsopgaver. Dette gjorde sig især gældende i fagmetodikken, og intentionen i 54-loven var, at fagmetodikken skulle følges op af seminariets lærere i de enkelte fag, således at de ikke blot skulle arbejde med fagenes indhold men også vejlede om stoffets tilrettelæggelse i skolen. Af mange grunde var denne fremgangsmåde utilstrækkelig, og de fleste lærere har nok følt, at de stillet over for opgaverne i skolen har måttet finde ud af tingene selv.

Netop dette er nu blevet det centrale i undervisningslære, hvor hovedideen er, at man kan lære noget alment om at undervise, men at man til hver enkelt undervisningssituation

må udarbejde en metodik, som tager alle væsentlige forhold i betragtning.

Emnerne er didaktik, metodologi, forhold i forbindelse med pædagogisk miljø og samarbejde samt øvelser i at planlægge og tilrettelægge undervisning. Arbejdet med disse ting tænkes at skulle foregå i tilknytning til praktikundervisningen, ligesom der er store berøringsflader til psykologi og pædagogik.

Eksamen tager udgangspunkt i en plan for et undervisningsforløb, som den studerende har lavet i løbet af det sidste semester, og denne plan skal desuden bedømmes af en seminarlærer i det valgte fag og af en praktiklærer. Eksamen i undervisningslære involverer således mange mennesker, hvilket har givet anledning til en del fællesmøder, og man kan måske tænke sig, at der på dette grundlag kan opstå et større samarbejde blandt de lærere som er involveret i læreruddannelsen.

Det er svært at vide, hvilke krav fremtiden vil stille til læreren i skolen. Vi håber naturligvis,

at vi ved at gøre fagets indhold så generelt, som tilfældet er, kan hjælpe vore studerende til at møde problemerne på en hensigtsmæssig måde. Men hvad så med os, som har den gamle uddannelse? Som jeg indledte med at skrive, er baggrunden for undervisningslære netop dette, at vi altid i skolen i dag må indrette vor undervisning efter de aktuelle situationer. Jeg vil derfor tro, at de lærere, som stadig arbejder med problemerne netop fungerer, som vi ønsker de studerende skal komme til, og forskellen består så bare i, at lærerne efter den nye lov har et større og mere præcist begrebsapparat og nogle flere betegnelser for disse begreber. Man har sagt, at alle disse fremmedord blot vil skabe barrierer mellem gamle og nye lærere i skolen. Jeg vil slutte med at udtrykke håbet om, at begge parter vil kunne se både fordele og begrænsninger ved vor måde at arbejde på, således at resultatet i stedet for barrierer bliver et bedre samarbejde.

Jens A. Jensen.

Legemsøvelser som grunduddannelsesfag i den nye læreruddannelse

Formålet med undervisningen i legemsøvelser som grunduddannelse er at uddanne lærere til at varetage faget i Folkeskolens yngre klasser. Dette lidt vage begreb »yngre klasser« betyder 1.-4. klasse, og dækker altså ikke det, vi normalt kalder grundskolen, der omfatter 1.-7. klasse.

Når undervisningen kun skal dække de første 4 år, hænger det sammen med det timetal, som faget har fået tildelt. Det er ialt 5 ugentlige timer fordelt på uddannelsens 4 første semestre med henholdsvis 3-2-2-3 timer. Faget ligger i gruppe sammen med formning, håndarbejde og musik. De studerende skal vælge 3 ud af disse 4 fag. Efter 4. semester slutter undervis-

ningen med en eksamen, der i overvejende grad er teoretisk. Den studerende skal f. eks. kunne tilrettelægge et undervisningsforløb, gøre didaktiske overvejelser og vurdere træningsvirkning af det valgte stof. Derudover skal den studerende vise praktiske færdigheder i forbindelse med den mundtlige eksamination.

Den studerende har som regel 1 times forberedelse med mulighed for at benytte litteratur, noter og småredskaber.

De ydre rammer for faget, som de er skitserede her, skulle give gode muligheder for en virkelig småbørnsuddannelse i faget. Fra min egen tid i Folkeskolen synes jeg, det er ideelt, at en klasselærer kan tage sin egen klasse også i legemsøvelser, og dermed opleve børnene i en hel anden situation end den boglige. Men samtidig må hun have så megen uddannelse, så hun fagligt kan lægge en grund for den videre udvikling på det fysiske område.

Erfaringerne med snart 3 hold tyder imidlertid, for mig at se, ikke på, at denne uddannelse vil blive nogen succes. Der er flere årsager til, at resultatet er mindre tilfredsstillende. De studerende har svært ved at omstille sig til at skulle beskæftige sig med aktiviteter for småbørn. Her i begyndelsen af studiet har de heller ikke forståelse nok for den teori, det være sig didaktik eller metodik, som følger den praktiske side af uddannelsen. En væsentlig fejl består endvidere i, at langt fra alle får praktik i faget i løbet af de 2 år, uddannelsen står på. De er derfor uvante med at skulle omsætte eventuel egen kunnen til børnene. Endnu en faktor, der spiller en stor rolle, er mødefriheden. Hvis de studerende forud ikke er alt for motiveret for uddannelsen og derudover ikke er særlig interesseret i legemsøvelser, så er det jo meget fristende at blive væk fra timerne. For de elever,

der møder af og til, må uddannelsen uundgåeligt blive hugget så meget i stykker, så der umuligt kan blive et helt billede af det, der skulle være en forståelse for en pædagogisk opbygning af de forskellige småbørnsaktiviteter.

En dårlige mødeprocent ødelægger også meget for de kammerater, der gerne vil følge uddannelsen, idet flere aktivister jo netop bygger på et holdfællesskab.

Ved en kommende revision af loven er der for mig at se 3 muligheder for ændringer m. h. t. dette fag. Man kunne genindføre mødepligten. Det ville især hjælpe meget på gennemførelsen af de timer, som kræver et større deltagerantal. For det andet kunne man nøjes med at lade de studerende vælge 2 ud af de 4 mulige fag. Derved ville endnu flere af dem, der ikke bryder sig om faget, slippe fri; men det vil også betyde, at der uddannes færre. Politisk set er denne løsning mindre heldig, da det, så vidt jeg ved, i forvejen er et fag, hvori der er mangel på interesserede seminarieuddannede faglærere eller i værste fald af lærere, der har bortvalgt faget. Imidlertid er børnene i det lange løb dårligt tjent med at skulle undervises, enten af lærere uden uddannelse eller af lærere, som p. gr. af manglende interesse har knebet sig igennem med et 03 eller 5 i eksamens karakter. Den 3. mulighed er at fjerne faget helt fra

grunduddannelsen og udelukkende gøre det til et liniefag. Også denne løsning betyder, at der kun vil blive uddannet meget få idrætslærere, og derfor langt fra nok til at dække skolens behov.

I forslaget til den nye folkeskolelov er det specielt nævnet, at barnets fysiske udvikling skal fremmes. Det er nyt og meget glædeligt. Skal dette opfyldes, kræver det imidlertid ikke bare, at børnene får mindst 3 timer ugentlig i idræt, men også velkvalificerede lærere. I en lærebog med stof fra atletikkens område beregnet for de yngre årgange, har forfatteren i sit forord som overskrift sat følgende: »Hvad den 8-årige ikke lærer, kan den 18-årige ikke indhente« (HETHERINGTON). Det er altså ikke ligegyldigt, hvad de yngre årgange laver i idrætstimerne. De forskellige sider af den fysiske udvikling har hver sine perioder i barnets liv, hvor de indlæres bedst. Fra de forestillingbetonede aktiviteter i de 2 første skoleår stiger kravet fra omkring 3. klasse til at lære bestemte færdigheder. Indlæringen bliver mere målrettet, og hermed lægges grunden til deres senere fysiske kunnen. Set i dette perspektiv må vi være interesseret i at finde frem til en uddannelse, der ikke bare giver børnene dygtige lærere, men også giver de studerende en uddannelse, som de føler kommer dem ved.

Nina Jensen.

Håndarbejde

Sidst jeg skrev i årsskriftet, sluttede jeg med at sige, at det ville blive spændende at se resultaterne af den ny uddannelseslov.

Disse resultater begynder nu så småt at indløbe. Vi er i år for 4. gang startet med en ny 1. årgang og har 2 gange haft grunduddannelseseksamen.

Grunduddannelsen tilsigter at gøre de studerende egnede til undervisning i folkeskolens yngre klasser, hvilket udlægges: til og med 5. klasse. Med den udvikling, faget er inde i, vil det i realiteten sige, at en lærer skal kunne undervise i næsten alle de discipliner, børn på dette alderstrin magter. Derfor søger vi at give de studerende indblik i mange fagområder, vel vidende, at medaljens bagside må blive et mere overfladisk kendskab. Ikke desto mindre fastholder vi indtil videre princippet, idet vi mener, at man med et grundlæggende kendskab lettere selv vil kunne erhverve sig bedre viden og færdigheder senere.

Eksamen i håndarbejde har man jo kendt før, men nu er formen blevet en noget anden.

Et hold eksaminander består af 8–10 studerende. Disse møder først til en praktisk prøve på 4 timer. Denne overværes af censor og eksaminator, som iagttager eksaminanderne under arbejdet, ser, om de forstår at tilrettelægge løsningen af opgaven, vælge hensigtsmæssige materialer, disponere tiden rigtigt og vise, at de har gode arbejdsvaner osv.

Til denne del af eksamen må alle hjælpemidler benyttes, både bøger, notater, prøver og hvad man ellers mener at kunne bruge.

Derefter rettes de afleverede opgaver og en foreløbig bedømmelse foretages.

Endelig kommer så den mundtlige overhøring, som kan opdeles i 2 dele, nemlig den meget værdifulde del, hvor eksaminanden får lejlighed til at kommentere sit praktiske arbejde, og lærer og censor kan stille spørgsmål i forbindelse med dette arbejde, dernæst et teoretisk spørgsmål i emner som tekstil- eller farvelære eller i praktiske undervisningsproblemer inden for faget.

Man kan sige både for og imod denne eksamensform. Den giver et alsidigt billede af eksaminandens kunnen og formåen, den giver en fair chance for eksaminanden til at forklare sig under 1. del af den mundtlige overhøring, og en stor del af de praktiske opgaver har en sådan udformning, at man med lidt snilde kan styre uden om de skær, hvor man føler sig på yngende grund.

På den anden side er det nogle lange og trættende arbejdsdage for alle implicerede – for lærer og censor 10–12 timer om dagen i hele eksamensperioden, og for eksaminanderne kan det i værste tilfælde betyde en eksamensdag, der begynder med praktisk prøve om formiddagen og mundtlig ved 18–19-tiden om

aftenen. Hertil kommer yderligere det meget store arbejde, det er, at udarbejde både praktiske og mundtlige opgaver til hver enkelt studerende.

Det er muligt, man vil ændre denne eksamensform inden for en overskuelig fremtid, men det betinger jo, at man finder en anden løsning, som må synes at være bedre.

Linieundervisningen er også godt i gang. Efter lidt startbesvær er der nu et 2. og et 3. årsgangs liniehold.

De slider bravt i det med konstruktion af personligt grundmønster, tilskæring, kjolesyning efter en større målestok, broderi af mange slags, indviklede masketeknikker, historiske studier, mode- og påklædningslære, tekstil- og farvelære, en lang, men spændende vej til beherskelse af rammevævsteknikker, og i ethvert nok så lille åndehul puttes det, der så fint kaldes textilleg, legen med materialer, farver, former, teknikker m. m.

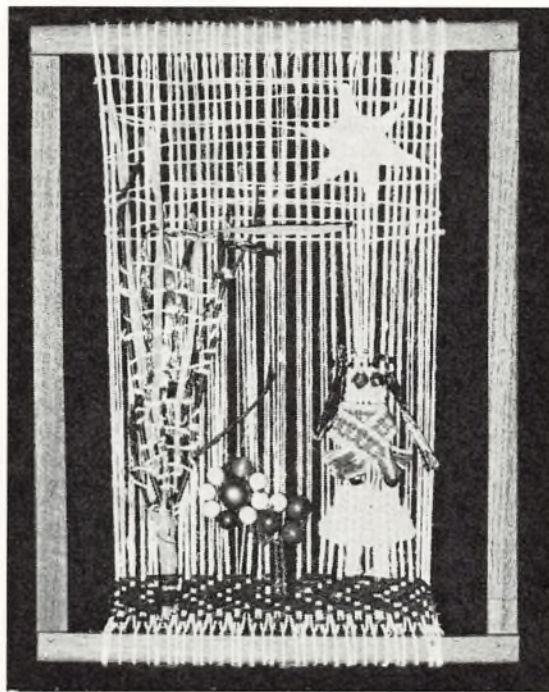
Som vi jo nok har forudset, kan alle disse aktiviteter snart skabe behov for udvidelse af de eksisterende rammer, og der er da også overvejelser i gang om, hvor og hvorledes man eventuelt kunne skaffe plads til vævning.

Når dette skrives, planlægges den første linieeksamen, om hvilken man altså kun kender planlægningsfasen, men endnu ikke hverken eksamensforløb end lige – resultater.

Navnlig imødeses med stor spænding den centrale opgave, som skal løses på 4 dage á 5 timer. Der er mange praktiske problemer forbundet med en sådan eksamensform: Indkøb af alskens materiale – spørgsmål om i hvilket omfang materialer og hjælpemidler må tages med ud og ind af eksamenslokalet – for blot at nævne et par centrale punkter.

Derefter følger en praktisk prøve formuleret af

læreren og endelig en mundtlig eksamination. Med alle disse ord har jeg søgt at beskrive lidt af det, der tager vor tid, fylder vore hoveder og hænder, men heldigvis også giver os mange glæder og lyst til at fortsætte.
Haslev, okt. 1972. *Alis Nielsen.*

Ordlyd af eksamensopgave fra juni 1972:
Fremstil en dekorativ ting.

De anvendte teknikker ønskes lagt i et sådant niveau, at man må forudsætte, at de elever, der skal kunne udføre et tilsvarende arbejde, tidligere har stiftet bekendtskab med teknikernes grundbegreber.

Materialevalget: Diverse garner anvendt i væveteknikker.

Skoleåret 1971-72

De sidste to år har jeg i årsskrifterne karakteriseret som indkøringsår for den nye lov. Men det gælder også 1971-72. For vi er stadig ikke færdige med indkøringen. Og den volder os en række problemer på godt og ondt. Der er adskillige ting, der må ændres, når loven skal til revision. Men inden vi har kørt den nye uddannelse én gang igennem, er der påbegyndt to andre læreruddannelser, som er meget forskellige fra seminariernes. Jeg tænker på Roskildecenret og Det nødvendige Seminarium ovre på den jyske hede i Madum. Hvad disse to uddannelser vil føre til, er ikke til at sige. Det kan kun fremtiden afsløre. Skitserne forekommer mig ret så uklare. Alt er i støbeskeen. Det er læreruddannelsen også. Oven i købet i tre støbeskeer.

Vi startede skoleåret i august 1971 med 150 nye studerende. Det er den årlige holdstørrelse, vi regner med fremover – i hvert fald under de nuværende rammer. Vi kan sagtens få flere. Men vi finder egentlig denne størrelse passende, ikke uoverskuelig og alligevel stor nok til, at der kan være passende liniehold i alle fagene og rigeligt til de tre pædagogiske specialer. Men skulle udviklingen kræve større seminarier, må vi selvfølgelig indstille os på det.

Men uanset, hvordan udviklingen vil forme sig, hvad ingen kan forudse, har bestyrelsen nedsat et byggeudvalg med repræsentanter fra bestyrelsen, lærerne, de studerende, seminariets administration og ikke-pædagogiske medarbejdere. Der er flere ting, vi ikke kunne forudse,

da vi planlagde den sidste store udvidelse til 16 mill., som vi er meget glade for. Men vi vil gerne have en speciel forelæsningsal, mere plads til den stadig voksende produktion af undervisningsmaterialer i AV-rummene og de pædagogiske værksteder, mere plads til det interne TV, som vi har installeret i kælderen, plads til EDB, som vi skal til at arbejde med apparatur til, og flere andre ting. Vi må stadig holde os a jour med de mange nye og moderne ting, så vi kan være på højde med det bedste.

Men vi vil ikke glemme ordenes pædagogik i tallenes epoke. Uden ordets levende kommunikation mellem lærere og elever bliver det helt dødt og koldt. Apparatur kan ikke skabe menneskeligt fællesskab og klima. Det kan kun det levende ord.

Den 10. juni dimitterede vi 76 nye lærere med et vist vemod. Det betød ikke alene et farvel til 1954-loven, men et farvel til »manden fra ploven«, som vi har haft så megen glæde af på Haslev Seminarium, og som den danske folkeskole nok vil komme til at savne. Er det i forståelse heraf, at Roskildecenret og Det nødvendige Seminarium giver plads for manden fra ploven til læreruddannelsen? Men vi må som bekendt kun optage folk fra den såkaldte »højere skole«. Vi håber, nogle mænd fra ploven finder vejen gennem H.F. til seminariet.

Det tager ikke meget længere tid end gennem forkursus + præparandklasse tidligere.

Vi har traditionen nogenlunde tro haft en række koncerter, filmsaftener, fester og foredrag. Og vi samles daglig til morgensang. Den hører til på Haslev Seminarium, står der som skolens tilbud og som udtryk for dens grundsyn. Vi har haft mange ekskursioner og uden-

landsrejser. Alle liniehold og pædagogiske specialhold skal have en studieuge. En del af linieholdene bruger ugen til studier i udlandet.

Vi har haft besøg af adskillige hold jubilarer. Det er os altid en glæde her på stedet. Vi håber, jubilarerne har haft fornøjelse af at mødes på deres gamle skole.

Vi har måttet tage afsked med to af vore fastansatte lærere, nemlig lektor Helge Hegelund, der er blevet ledende skolepsykolog i Odsherred, og adjunkt Ingolf Rix, der er blevet ansat ved Herning Seminarium. Lektor Hegelund har været her i 12 år og med sin omfattende viden, sin flid og samvittighedsfuldhed gjort et meget værdifuldt arbejde. Hertil kommer hans arbejde som formand for »Kirkeligt arbejde blandt lærerstuderende« og hans værdifulde andagter. Han er en mand, der har noget på hjerte, som er værd at lytte til. En varm tak rettes hermed til lektor Hegelund. – Adjunkt Ingolf Rix var her kun to år, men længe nok til, at vi lærte ham at kende som en dygtig underviser, et levende og inspirerende menneske, der faldt godt til både blandt kolleger og studerende. Også en varm tak til adjunkt Rix. Jeg vil også gerne rette en tak til mangeårige timelærer i sang og musik, cand. mag. fru Marianne Krarup for dygtigt arbejde og for megen venlighed og hjælpsomhed.

Og så er vor økonoma gennem tre år, fru Edel Larsen, rejst. Hendes mand tog lærereksamen nu og fik ansættelse i Frederikshavn. Så syntes fru en ikke, hun ville fortsætte som økonoma

her. Men vi takker for hendes udmærkede ledelse af kantinen gennem dens første og vel derfor vanskeligste år.

Som ny økonoma har vi ansat frk. Else Wøldike, som vi byder velkommen og med glæde og tillid betror ledelsen af kantinen.

Vi har ansat 5 nye heltidslærere og 5 nye time-lærere, som vil blive præsenteret andet steds i årsskriftet. Vi byder dem alle velkommen til arbejde og fællesskab på vor skole.

Der er sket et par personskifter i seminariets ledelse. Dommer Fabricius, der sad både i seminariets bestyrelse og forretningsudvalg, afgik pludselig ved døden i januar måned. Vi tænker med tak tilbage på hans markante personlighed, levende, brændende optaget af tidens problemer, diskussionsglad med mange gode indlæg og ofte en kristen bekendelse. I hans sted er overlærer Anna Brochsgaard indtrådt i forretningsudvalget.

Nyvalgt til bestyrelsen er lærer Svend Stidsen. Han er dimitteret fra seminariet 1966 og lærer ved øvelsesskolen, har altså i forvejen en dobbelt tilknytning til seminariet. Vi byder Stidsen velkommen i seminariets ledelse.

Og så sender vi Dem alle fjern og nær en hjertelig hilsen med ønsket om en god jul og rige dage i skole og hjem i det nye år.

Deres hengivne

Inger og K. F. Brondbjerg.

Nyt fra skolebyen

Ingen skal komme at sige, at Haslev stagnerer. Når Sydmotorvejen i december bliver åbnet det sidste stykke mod Tåstrup, kan man helt undgå at komme ind på Gl. Køgevej, der med sine lyskurve og fartbegrænsninger er en prøvelse for den travle bilist. Det betyder, at man kan komme til hovedstaden på ca. 3 kvarter, og om føje år kan man støde til motorvejen 6 km fra Haslev. Bregentveds jorder er ved at blive pløjet op, hvor vejen skal gå, og et par broer er færdigbygget. Det skræker en i hjertet, men det bliver en smuk strækning! Man ruster sig til at modtage københavnernes, som allerede har opdaget byen.

Der udstykses og bygges til alle sider. Mod øst er byen på vej mod »Solhjem«. Et par gårde mellem Haslev og Troelstrup er kommet i byzone, og markerne kan ventes bebygget om få år. Troelstrupgård sydvest for Haslev med et areal på over 100 tdr. land er købt af en ung initiativrig bygmester, som også står for Vestpark-byggeriet på den tidl. landbrugsskoles mark, hvor 150 parcelhuse er opført i løbet af 1 år.

Der er efterhånden et meget stort trafikalt pres på Bregentvedvej, og man er derfor i gang med en omfartsvej fra Køgevej gennem Stengårdsvej, hvilket bl. a. har betydet, at Røbers hjørne har måttet ofres. Det er menin-

gen, at der her skal opføres en tankstation (dem er der som bekendt for få af!) og et vældigt supermarked med lægecentral på 1. salen.

Haslev har fået et vartegn af tvivlsom skønhed. Det er en fællesantenne, som står på det nye plejehjems grund – op til højskolens have. Der skal efter sigende være en enestående udsigt fra den 76 m høje mast.

Som nævnt i sidste årsskrift er Frerslev skole nedlagt. Den er købt af F.D.F., som vil benytte den til kursusvirksomhed. Endvidere bruges den også af sparekasserne til kursus i økonomi for skoleelever.

Lysholm skole udvider derimod. På grund af omlægningen af skoledistrikterne (se årsskrift 71) bygges der pavilloner, indtil den nye skole (beregnet til 800 elever), som skal ligge over for behandlingshjemmet, er opført – forventelig i 1975. Stillingen som skoleleder er omnormeret. Fra dette år er Hans Fr. Jensen (dim. 59) skoleinspektør.

Af andet skolenyt kan nævnes, at gymnasiet nu kører med 3 H.F. klasser. Teknikum har fået ny rektor, Hagbart Jensen, og håndværkerhøjskolen har i november fejret 50 års jubilæum som selvstændig skole. Som de fleste andre af byens skoler startede den som speciallinie på Haslev Højskole.

Til sidst skal 2. bind af Haslevs historie omtales. Det er udkommet i efteråret og omfatter udelukkende Bregentveds historie. Pris kr. 60,00

K.H.

Om forårskoncerten 1972

Rejsebureauerne har i de sidste år stået på hovedet for at arrangere rejser til utraditionelle steder kloden rundt. Publikum bliver mere og mere kræsent som tiden går, og dette har affødt stor opfindsomhed fra rejsekongerne landet over. Imidlertid skulle det blive Haslev Seminarium, som kom først med et nyt rejsemål af hidtil ukendte dimensioner – nemlig en rejse, ikke til Slaraffenland, men til Musikland. Ydermere til den konkurrence-dygtige pris af 4,50 kr. pr. person!! Det måtte da blive en publikumssucces! Om det blev en sådan, skal jeg lade være usagt, men der var sandelig en masse både at se og høre på.

Traditionen tro skulle afgangsklassernes musikliniehold stable en forårskoncert på benene, og helst noget som var forskelligt fra de foregående års koncerter. Med dette som udgangspunkt begyndte vi en ophobning af ideer, som mundede ud i, at vi ville prøve at lave noget for børn, noget som børn kunne deltage i. Ved at lave koncerten på en sådan måde ville den måske også få et pædagogisk sigte! Skelettet af en slags handling blev hurtigt skabt, men hvad skulle der hænges på det? Her dukkede så de smukke tanker om fagintegration op.

Kunne man få formnings- og gymnastikfolkene med i arbejdet måtte noget opstå. Disse mennesker viste sig at være meget positive, og aktiviteterne omkring M.AK-værket (musiske aktiviteter) kunne for alvor tage sin begyndelse. Uden at lægge os i for faste rammer blev vi enige om, at koncerten skulle have en scenisk opførelse. Vi »lånte« fem friske børn på Borgerskolen og under arbejdet med dem dukkede replikker og bevægelser op, som vi kunne lægge os fast på. Musikfolkene fik lavet musik og tekst, og formningsfolkene lavede »kulisser«, dragter, dukketeater og lysshow, alt imens gymnasterne kreerede fantasifulde og balletagtige danse. Meget blev rettet, skåret til og lavet om undervejs inden de fem børn, ca. 80 lærerstuderende og deres lærere kunne invitere på Rejsen til Musikland, som havde afgang fra Seminariets festsal d. 7. maj kl. 15.00.

Her er, hvad der skete undervejs: Drømmepigen Viola siger godnat til sine tv-kiggende forældre og går i seng. Hun slumrer ind til en vuggevise, og snart er hun på vej ind i drømmeriget. Her møder hun nogle mærkelige noder, som dansende lokker hende til at følge med til musiklandet, hvilket hun tøvende gør. Drømmes veje er uransagelige, og det viser sig, at noderne er hendes bedste legekammerater. Da Viola er kommet sig over overraskelsen får hun og vennerne øjne på en ejendommelig mand, som står foran en prægtigt udsmykket port af kontrabasser og nodelinier. Manden viser sig at være portner, og han inviterer dem ind i musikens rige.

Børnene skal dog først vise sig værdige til adgangstegnet, og det gør de på overbevisende måde. De klapper rytmer, synger og danser, og en af børnene spiller endog smukt på tværføjte. Porten åbnes, naturligvis med en G-nøgle, og indenfor bydes de velkommen

af den veloplagte guide fru Diskant, som vil vise børnene rundt i det uforlignelige rige.

De er revnefærdige af spænding, da fru Diskant lover at vise dem en rigtig gammeldaws markedsplads. Her er alt, hvad hjertet kan begære: talende og prangende bønder, morsomme heste og køer og endelig et rigtigt Mester Jakel-teater, som giver en utraditionel opskrift på kagebagning. Under markedstumulten er en af børnene forsvundet, og fru Diskant har en anelse om, hvor han kan være. Troldene i Orff-bjergene er ofte drillesyge, så det er sikkert en af dem, der har lokket barnet med på sjov. Og ganske rigtigt – de fanger dem på en bjergtop, hvor troldedrengen indbyder selskabet til fest i troldenes hule i bjerget.

Her møder børnene en mængde farvestrålende trold, som opfører et par fyrige danse til ære for gæsterne. Der er festligt og kun modstræbende forlades bjergene, for alle selskabs-

rejser har et hårdt program. Nu tager man til dansesletten, hvor der synges og danses på israelsk. Pludselig bærer vinden nogle dejlige toner med sig, og børnene skal ud til solistørne. Transportmidlet er en stor, flot svane, som roligt og sikkert fragter selskabet ud til øerne. Her oplever børnene, på en afslappet måde, en klaversonatine af Ravel, en klarinetkoncert af Mozart, »Studentenmusik« for fløjter og guitarer samt en Moderato for guitar af Aguado. Da børnene skal forlade øerne, opdager de, at den sidste svane til fastlandet er afgået. Dog – i musiklandet kan alting ske, så fru Diskant siger, at de går under vandet hjem. Børnene er lidt betænkelige, men de bliver beroliget af selveste Kong Neptun, som lover at vise dem nogle af søens beboere.

Så kommer der liv i kludene. Af kuffertfisken får de undervandsudstyr, så de kan nyde turen. Brandmanden trakterer på ballet og krabben, vandets onde fe, napper efter børnene. En sulten søanemone tager munden for fuld, idet den fanger en af børnene, som den dog pænt må aflevere igen på Neptuns bud.

Til alt held reddes turen af en rar og børnevenlig blæksprutte, Olsen, som leger med vort rejseselskab. Rejsens sidste mål er musikbyen, som ligner et farvestrålende symfoniorkester.

Desværre er det regnvejr, da de ankommer, men den velforsynede fru Diskant har naturligvis medbragt et lager af paraplyer. Regnen afløses dog snart af solskin, så en dejlig rejse kan slutte i ren idyl. Pludselig er Violas kammerater væk og hun selv vækkes af en morgensang.

En dejlig drøm er endt.

Jeg tror, at alle implicerede i forårskoncerten syntes, at det have været morsomt af deltage i arbejdet. – Og efter bifald og »aviskritik« at dømme havde publikum en dejlig eftermiddag . . .

Jens Flint.

De studerendes aktiviteter

Kristeligt Forbund for studerende og Skoleungdom

Vi har i KFS i Haslev haft den store glæde, at mange i det nye skoleår har sluttet op om aktiviteterne. Møderne bliver nu holdt skiftevis på teknikum, håndværkerhøjskolen, gymnasiet og seminariet. Vort ønske er at bringe det kristne budskab ud på de forskellige studiesteder, at mange må møde evangeliet.

Vore aktiviteter består af møder, bibelkredse og lejre. Emnerne ved møderne lægger op til en klar forkyndelse af det kristne budskab, f. eks. »Hvad er frelse?« ved bibelskolelærer Niels Ove Rasmussen, Hillerød, og »Det store enten – eller« ved lærerskolesekretær Chr. Andersen, Oslo. Bibelkredsene behandler i år 1. Peters brev ud fra pastor Carl P. Behrens hæfte: Et levende håb. Vi har i år fire kredse rundt om

på værelserne i byen. – I efteråret har vi planlagt to weekendlejre, en på Falster og en på Lolland. Disse lejre holder vi sammen med de andre KFS-kredse på Sydsjælland og Lolland-Falster. Foruden de lokale weekendlejre er der landslejrene: efterårs-, nytårs-, påske- og sommerlejr. Dertil kommer de skandinaviske lejre: Nordisk Studentermøde (i 72 i Uppsala) og Nordisk SUM (Skoleungdomsmøde) i Nykarleby, Finland.

KFS udgiver også en del bøger, og vi har i Haslev til hvert møde et bogsalg med kristen litteratur. Vi håber også ad denne vej at sprede evangeliet ud. I år er der lavet et særligt fremstød på dette felt. Kaj Kjær Hansens lille bog: »Sympati for Jesus« er trykt i 60.000 eksemplarer og delt gratis ud på studiesteder i Danmark. Bogen er også delt ud på Haslev seminarium, og uddelingen fulgt op af et debatmøde med forfatteren. – Kaj Kjær Hansen gør i bogen op med de mange forskellige forestillinger, der findes om Jesus, for til sidst at fremlægge, hvem Jesus selv siger, han er.

Vi håber, at stadig flere vil slutte op om vore aktiviteter og møde den udfordring, som evangeliet er.

Peter Krak.

Kirkeligt arbejde blandt lærerstuderende

Skoleåret 71-72 var et særdeles godt år for K.A.L. Vi havde ialt 14 arrangementer, hvoraf jeg vil nævne nogle stykker.

Provst Sv. Å. Nielsen talte om »Troens forhold til verden«, Fl. Fleinert-Jensen talte om »Kristendom og socialisme«. Det var et meget sagligt og interessant foredrag, som resulterede i en fortsat drøftelse med bl. a. medlemmer af Økumenisk arbejdsgruppe. Det, der i efteråret samlede flest studerende, ca. 150, var fremvisningen af Bunuels film »Mælkevejen«, som blev kommenteret og tolket af pater Martin Drouzy, Ordrup. Der var stor interesse om debatten efter filmen, og mange fortsatte debatten i mindre grupper.

Roskildemødets emne var i år »Jordens salt – opium for folket?«. En studiekreds havde arbejdet med dette emne og gav et oplæg inden Roskilde-mødet, og ligeledes havde vi en aften efter mødet, hvor vi forsøgte at gøre vor stilling op til problemer rejst på Roskildemødet.

En debataften med emnet »Kirkens syn på ungdomsoprøret – og ungdomsoprørets syn på kirken« havde god deltagelse. Provst Sv. Å. Nielsen gav et kort oplæg om »Kirkens syn på ungdomsoprøret« og »Ungdomsoprørets syn på kirken« blev belyst af Ole Vind, repræsentant for »Det ny Samfund«. Det var en meget interessant aften, også fordi man ikke talte om hinanden, med virkelig talte med hinanden.

Rektor Brøndbjerg talte om »Kristendomsundervisningen – skolens mest omstridte fag«, og det var et godt grundlag for deltagelsen i en debatdag på Århus seminarium, hvor man belyste hovedlinierne bag kommissionens betænkning om kristendomsundervisning.

På foreningens generalforsamling i marts besluttede man at opløse K.A.L. som forening på Haslev Seminarium og gå over til den tidligere praksis med udpegning af tillidsmand. Beslutningen blev taget, fordi det var umuligt af de tilbageværende studerende at vælge en fuldstændig bestyrelse. Desværre ligger arbejdet stille i øjeblikket, fordi ingen har kunnet afse tid til det store arbejde, det er at lede K.A.L., men vi håber meget at komme i gang igen, for vi er overbeviste om, at der er brug for K.A.L.s arbejde.

Arrangementet »Fantasi for Gud« satte et flot punktum for årets arbejde. I to dage var der en meget omfangsrig udstilling om hjælpemidler til religionsundervisningen og en udstilling af pastor Steen Andersens billeder. Arrangementet sluttede af med en fest, hvor Steen Andersen talte om »Kunst der prædiker«, og stud. theol. Finn Dyrhagen gennemgik nye salmer.

Vi har i bestyrelsen bestræbt os på at skabe en linie i programmet og at markere K.A.L. udadtil. Dette mål, føler vi, til dels er opnået, og vi mener, at det vil være en hjælp til at komme i gang igen med arbejdet.

Minna Bæk, III-1.

Bladdød

Årsskriftet fra 1970–71 indeholdt *ikke* nogen beretning om »Ekko«. Årsagen kendes ikke, men jeg har prøvet at blade nogle eksemplarer af »Ekko« (årg. 1970–71) igennem, og tendensen er tydelig – – – Bladet blev udgivet lejlighedsvis, bl. a. i forbindelse med Pædagogisk Dag; en linie fra redaktionens side kunne ikke spores. Året 1971–72 bød på flere udgivelser, og der sporede endda en systematisk linie – foruden at behandle ting og sager, som foregik på seminariet, var der odiøse indslag af mistænkelig lyrisk art, som fik en ublid modtagelse, måske med en vis rimelighed. Hen-

ved november var en kollektiv redaktion etableret og der skulle nu tages ordentligt fat.

Emner som: »Fagene i folkeskolen«, »Kommunikationen mellem hjem og skole«, »Lærebøger«, blev bebudet allerede i et blad, som udkom primo december. Men her standsede også produktionen. Alle igangsætterne, aktive etablerede redaktionsmedlemmer forsvandt som smeltede ismænd, og tilbage blev kun få, som også havde andet at bestille – – – Kort sagt, redaktionen faldt sammen og kunne ikke samles op, fordi der ikke var andre, der ville!

Jan Scheel, II b.

— — —

Beretning er ikke modtaget fra HSI, DSR og BAVNEN.

EFTERLYSNING!

Findes der blandt læserne nogle, som mener at kunne undvære nedennævnte værker, så er seminariets biologifdeling interesseret i at købe – så vidt bevillingerne rækker:

1. Danmarks Fauna, bind 50 og fremefter.
2. Wesenberg-Lund: Ferskvandsfaunaen I & II.

3. Wesenberg-Lund: De danske søers og dammes dyriske plankton.
4. Wesenberg-Lund: Insektlivet i ferske vande.
5. Gunnar Nygaard: Dansk planteplankton.
6. Politiken: Danmarks Natur, 1–12.
7. Hans Hvass: Danmarks Dyreverden, 1–10.

C. Spannow,
Havrevænget 50, 4690 Haslev,
03 – 69 16 81.

Meddelelser fra bestyrelsen

Bestyrelsen holdt møde i Haslev 16. september, og vi mødes igen i slutningen af marts 73 for at tilrettelægge det forestående elevstævne.

Elevforeningens legat blev i april måned uddelt med 600 kr. til hver af følgende i afgangsklasserne: Henrik Billehøj, Jette Hyldgard Christensen og Solveig Holst. Af de 1800 kr. var 960 kr. rente af legatets kapital, resten blev taget fra foreningens formue. Vor legatkapital var pr. 31.3.72: 11.144 kr. I foråret modtog legatet et bidrag på 50 kr. fra årgang 1910 v. Karl Madsen, Slagelse. Det var et restbeløb fra en bødekasse, som klassens medlemmer betalte til, når vandremappen blev afsendt for sent.

Ved bestyrelsesmødet vedtog vi en ændring i ansøgningstidspunktet af legatet. Da eksamen fremover kan afsluttes enten i januar el. juni, vil der blive givet opslag om legatportioner i december, men uddelingen vil først finde sted i april, hvor vi kan hæve et helt års rente, og hvor foreningens årsregnskab er afsluttet.

Den praksis, vi har brugt de senere år, at give en særlig omtale af alle 10 års jubilarer, vil ikke blive fulgt op i år. Ved 10 års sammenkomsten på seminariet i begyndelsen af maj lod elevforningen uddele spørgeskemaer for

at få oplysninger. Kun ca. 20 % af deltagerne udfyldte, og det har vi taget som udtryk for, at interessen derfor ikke er til stede. – I det hele taget er rubrikken »Personalia« ikke så omfattende som ofte før. Det skyldes bl. a., at mange af de spørgeskemaer, der sendes ud til klasserepræsentanter, ikke bliver returneret af disse. Det gælder især de yngre og yngste hold.

Andre end klasserepræsentanten er meget velkommen til at give oplysninger.

Redaktionen havde håbet på endnu flere artikler til dette årsskrift end tilfældet er blevet. Vi har fået nægtende eller slet ikke svar på en del forespørgsler. De læsere, som ikke er blevet spurgt, men som har noget at dele med andre via årsskriftet, skal endelig skrive til os.

I artiklen »Pædagogiske brudstykker« af Erik Andersen skrev vi fejlagtigt i årsskrift 72, at tegningerne var udført af forfatteren. De var lavet af hans skolebørn.

Vi kan ikke bringe noget særlig nyt om Villa Gallina. Udvidelse og modernisering er ikke sket endnu, men ifølge dagspressen vil det komme. Der er ingen fastboende på Villaen.

Restaurationen er forpagtet af »Karetmagerens Hus« ved Gavnø.

Med håbet om, at årsskriftet 72 igen i år bliver en kærkommen hilsen fra Deres seminarium, sender elevforeningens bestyrelse de venligste hilsener.

E. Thanning,
fmd.

Elevstævne 1973

*

Elevforeningen
indbyder til stævne
på
Haslev Seminarium

tirsdag d. 7. august
1973

Bestyrelsen har besluttet kun at holde stævne én dag i modsætning til tidligere år, hvor det har strakt sig over to dage.

Ved stævnet i 1970 var langt de fleste kun deltagere den ene dag, men fordelt nogenlunde ligeligt på de to dage.

Stævnet i 73 begynder ved 9-tiden med morgenandagt i festsalen. Senere på formiddagen holder rektor Brondbjerg foredrag. Først på eftermiddagen er der generalforsamling og efter en kaffepause et foredrag. Om aftenen bliver der forskellig underholdning (musik m.m.) og kaffebord i festsalen. Der slutes ved 22-tiden. På et eller andet tidspunkt under stævnet vil der blive lejlighed til at danse. Det bliver muligvis sidst på aftenen.

Omkring 1. maj bliver der udsendt indbydelse og program samt indmeldelsesblanket for deltagelse, overnatning og spisning.

Der bliver mulighed for overnatning i seminariets kollegium. Der kan spises i kantinen, men betingelsen for at disse ting kan fungere tilfredsstillende er, at man er indmeldt forud. Overnatning og spisning andre steder bedes deltagerne selv ordne.

Der kan camperes på seminariets område. Vi anbefaler, at jubilæumshold lægger deres sammenkomst i tilknytning til stævnet (dagen før el. dagen efter).

Tidligere elever (studerende), som ikke er medlem af foreningen, er naturligvis også meget velkomne, men da det ikke er muligt at sende indbydelse til disse, må medlemmerne rundt omkring i landet gøre lidt propaganda for at få dem med.

Seminariets lærere vil blive indbudt, og vi håber, I får lejlighed til at mødes med mange af dem.

Vel mødt til elevstævnet 1973.

K. F. Brondbjerg og elevforeningens bestyrelse.

Nyt fra seminariet

Nina Jensen, 50 år d. 20.8.72.

Helge Hegelund er ansat som skolepsykolog i Vestsjællands amt med Odsherred som arbejdsområde. Bopæl er Lærkevej 5, 4591 Føllenslev.

Ingolf Rix er flyttet til en adjunktstilling ved Herning Seminarium.

Marianne Krarup, Tage Poulsen og Jette Meldgaard, der har været timelærere, er ophørt med deres arbejde ved seminariet.

Nye heltidsansatte lærere:

Birgitte Grøn Johnsen

Født i Randers 1944. Nysproglig student fra Roskilde Katedralskole 1964. Lærervikar 1964-65. Filosofikum 1965. Lærereksamen fra Holbæk Seminarium 1968. Ansat 1968-72 ved Seminarieskolen i Holbæk. Metodikkursus i formning 1968-69 på Holbæk Seminarium. Årskursus i kristendomskundskab 1969-70. 60 timers kursus i legemsøvelser Holbæk Sem. 1969-70. Formning I + II + III afsluttes på DLH 1971. Videregående 3 mdr.s kursus i

formning do. 1971. Kursus i »Danish Design« arrangeret af Det Danske Selskab 1971.

1971-72: timelærer i formning for H.F. på Stenhus kostskole, Holbæk. 1971-72: årskursus i didaktik og metodologi. Aug. 1972: adjunkt ved Haslev Seminarium – fag: formning.

Helge Birck Pedersen

Født 1943. Elev på Idrætshøjskolen i Sønderborg 1960-61. Aktiv F.D.F.er til 1964. Lærereksamen fra Esbjerg Seminarium 1966.

Musikpædagogisk eksamen ved Vestjysk Musik-konservatorium 1971. Medlem af Vestjysk Symfoniorkester 1966-72 (trompet). Lærer ved Esbjerg Kommunes Skolevæsen 1966-72. 1972: ansættelse ved Haslev Seminarium. Fag: Sang og musik.

Vagn Rask Andresen

Født 1936. Lærereksamen fra Haslev Seminarium 1958. Lærer ved Haslev Højskole 1958-70. Assistent Director for Danish Gym Tame under turne til Sydeuropa, Nord- og Mellemerika 1961-62. Årskursus i historie og international politik 1964-65. Timelærer i historie ved Haslev Seminarium 1965-71. Praktiklærer ved Haslev Borger- og Realskole 1970-72. Det fagligt-pædagogiske studium ved Danmarks Lærerhøjskole fra 1971. Adjunkt ved Haslev Seminarium 1972 som hovedlærer i pædagogisk speciale B.

**Ole Flemming
Pedersen**

nr. 04 04 41 — 1187

Fra Næstved. I perioden 1959–63: konferencier, auktionsleder, revyforfatter og fmd. for A/S »Piratosklubben« på Haslev Seminarium. Sluttede med lærereksamen. Aug. 1972 ansat ved Haslev Seminarium. I mellemtiden: fuldtids-årskursus i: special-pædagogik, deltid-årskursus i: socialpsykologi, pædagogisk psykologi, dansk litteratur, dansk, småkurser i: kuratorvirksomhed, handicaplære, fritidsundervisning + lærervirksomhed i folkeskolen, åndssvageforsorgen, taleforsorgen og høreforsorgen. Skal på sem. undervise i pæd.sp.c. C og talelære/stemmepleje.

Leif Søndergaard underviser igen på seminariet efter to års fravær.

Nye timelærere:

Overlærer Peter Christensen (geografi), cand. mag. Helle Hviid (engelsk), lærerstuderende Marianne Schmidt (legemsøvelser), cand. polyt. G. Stidsen (matematik), sem.adjunkt Åse Rahbek Sørensen (legemsøvelser), pianistinde Margr. Svitzer (musik), Vagn Bendixen (musik).

Bent Schmidt: Featureform er efteråret 72 udkommet på Aschehoug Dansk Forlag.

Frk. Else Wöldike er blevet økonoma i seminariets kantine efter Edel Larsen, som er flyttet til Frederikshavn sammen med sin mand, lærer J. Chr. Larsen (72).

DLH Vordingborg har også i dette skoleår henlagt enkelte årskurser til Haslev sem.

Professor Wayne Gunn, U.S.A., er gæstelærer i engelsk på seminariet sept.–nov. 73.

Mindeord

Esther Simonsen — (15)

Når tankerne går tilbage til de lyse, glade ungdomsår på Haslev Seminarium, er det med vemod vi tænker på de af kammeraterne fra 1915, der i årenes løb er gået bort. Sidst blev det Esther Simonsen (født Jakobsen), som ikke mere er iblandt os. Vi mindes hende fra seminariet med det milde og venlige smil, og siden hendes gode og indholdsrige breve i vandremappen. Hun blev født i 1888 i Nylars på Bornholm.

Efter lærereksamen blev Esther lærerinde ved Torslev Pigeskole og organist ved Torslev Kirke.

1921 fik hun stilling i Herning, hvor hun blev forlovet og senere gift med S. P. Simonsen (dim. 1910). 1924 flyttede parret til en første-lærerstilling i Klemensker på Bornholm.

Esther passede her sit hjem indtil 1948, hvor hun igen tog lærergerningen op. 1954 tog parret afsked og flyttede til Værløse i Nordsjælland.

Efter et halvt års sygdom døde Esther – en rig livsgerning var afsluttet. Hele livet havde

hun været engageret i kirkeligt arbejde. Vi hendes kammerater vil altid tænke på hende med glæde og taknemmelighed.

M. K. Rechnagel.

Ejner Thorup Sivertsen — (17)

Han var min klassekammerat på Haslev Seminarium 1914–17, hvorefter han tog 4 kursus i tysk dels på lærerhøjskolen og Berlins universitet. Han var lærer i Terslev 1920–24, i Korsør 1924–28 og i Ringsted 1928–65, hvor han blev overlærer.

Han var blandt kolleger og elever en afholdt og dygtig lærer. Han var en alvorlig kristen og arbejdede med i søndagsskolen, var i bestyrelsen for KFUM og var formand i Kristelig Lytterforening og i Ringsted menighedsråd. Han var mig en god ven lige til sin død.

Han var gift med Meta, f. Jensen, de fik to piger, som døde næsten samtidigt af difteritis, så nu sidder hans hustru ene tilbage i Amtstue allé 6 i Ringsted.

Vi der kendte ham siger: Æret være hans minde iblandt os.

P. H. Lauritsen.

Holger Fr. Nielsen
— (18)

kom til Vindinge 1919 og hele hans lærergerning faldt her. Børnetallet var ikke større end at den nære kontakt med børn og forældre kunne opretholdes. Han var en venlig og beskeden mand, afholdt af befolkningen og medlem af menighedsråd og børneværn.

Sin gode sangstemme brugte han også efter at han havde taget sin afsked og var flyttet til Roskilde. I efteråret 1971 kunne han fejre 50 års jubilæum som kirkesanger, i hvilken anledning han fik fortjenstmedaljen i sølv, en anerkendelse der glædede ham meget.

H. N. og hans hustru nåede at fejre guldbryllup, hvor de som altid var det strålende midtpunkt i den store familie.

Holger Nielsen døde d. 15. febr. 1972.

C.S.

Nicoline Nielsen — (18)

færdedes så stille blandt os i årene på seminariet, vi var kun få der kendte hende rigtigt, hun ofrede al sin tid og flid på lektierne. Efter vikarår og en periode som KFUK-sekretær i Rønne vendte hun tilbage til

Vestjylland bl. a. i Herning og fra 1930 i Ikast. I vandremappen gav hun udtryk for sin glæde ved at arbejde med børnene, og efter sin afsked for savnet af skolen.

Hendes værtsfolk og meget gode venner, familien Nygaard, udtaler, at hendes død for dem føltes som et tab af et familiemedlem.

Nicoline Nielsen døde d. 10. maj 1972.

C.S.

Carl Petersen — (18)

Efter lang tids sygdom er Carl Petersen (C.P.) ikke blandt os mere. Hans virke faldt i Ålborg, Hornbæk og sidst 21 år i Slagelse som skoleinspektør ved Østre Skole. Tillige var han forstander for Handelsskolen. Begge skoler ledede han med stor dygtighed og myndighed. Han stillede store krav til eleverne, men størst til sig selv.

For den, der vil samle tankerne om C. P.s minde, melder sig først ordet nobel og derefter i rask rækkefølge: klog, dygtig, samvittighedsfuld, myndig, men samtidig mild og lun.

Efter en lang og vel udført arbejdsdag var et fortjent otium (i Kolding) imødeset med forventning af begge ægtefæller. Det blev desværre anderledes. Overgangen fra arbejde til pensionering blev en så brat opbremsning for den travle mand, at han ikke holdt til det.

Mod og kræfter tog af i stadig stigende grad, indtil han stille sov ind den 22. juli.

Ved begravelsen den 25. juli holdt pastor Jessen, Kolding, (tidligere grosserer i Slagelse og ven af C.P.) en meget personlig tale med udgangs-

punkt i Jesu ord til Natanael »... en israelit, i hvem der ikke var svig«. Vi, der sad der, følte, vi kunne sige ja. – – Sådan vil vi bevare ham i mindet.
R. og N.C.

Jens Lynning-Hansen — (19)

Pens. overlærer J. L.-H., Risskov, er død, 76 år gammel. Tankerne går et øjeblik tilbage til årene i Haslev.

Klassens ukronede konge – sådan så vi jo ham, selv om han aldrig selv viste lyst til at gøre sig gældende eller komme i første række. Hans grundighed, hans rolige, solide, man fristes til at sige jyske, optræden indgav os tillid.

Vi forstår så godt, at man i årenes løb har overgivet han en mængde tillidshverv indenfor de mange områder han kom i naturlig berøring med: KFUM, søndagsskolen, menighedsråd, Nordjysk Forening for Naturvidenskab, Foreningen Norden m. m. Og at hans livsgerning i de mange år ved Ålborg skolevæsen har været rig og betydningsfuld og anerkendt, det ser vi bekræftet ved, at han i mange år var formand for fælleslærerrådet, og at han var beskikket censor ved realeksamen. Et rigt liv blev ham beskåret – også et rigt familieliv.

Da vi sidst – for et par år siden – var samlet til en slags klassefest i Odense, talte J. L.-H. så smukt til os om minder og om det skønne i livet. Det var takken, der var grundtonen i det alt sammen. Og der er også mange, der siger tak for J. L.-H. og hvad han gav.

H.P.H.

Jørgen Dall — (25)

Den 14. april 1972 døde vor kammerat og gode ven Jørgen Dall. – Så rar og stilfærdig og

barnlig from mindes vi ham. – Kendskab måtte også betyde venskab, når det gjaldt J. D.

Jeg er overbevist om, at det passer fuldt ud, hvad hans kone skrev til mig: Min mand var jo et beskedent menneske, men dygtig og afholdt i sin gerning både af kolleger og børn, hvilket vi har mange beviser på. – Jørgen Dall ligger begravet på Vetterlev kirkegård ved Ringsted, hvor en del af slægten ligger begravet. – Vi vil mindes Jørgen Dall med glæde, det var en rigdom at have kendt ham.

P. Just.

Filip Hansen — (28)

F. H. virkede ved landbruget, til han kom på seminariet 1924. Han var således en af mændene fra ploven; landbruget havde stadig hans interesse, hvorfor han også foretrak lærerstillinger på landet: 2. lærer i Tjæreby ved Skælskør, enelærer i Rislev ved Næstved, førstelærer i Mårum i Nordsjælland, hvor han virkede i 18 år. P. gr. af sygdom måtte F. H. søge afsked og byggede hus i Fuglebjerg, hvor han efter et strengt sygeleje døde.

I skolen var han meget agtet; han holdt af børnene og de af ham, de havde tillid til ham og følte, han var retfærdig. Der var mønsterværdig orden såvel i klassen som overalt på skolen; han var påpasselig med alt; forberedte sig hver aften til næste dags gerning.

F. H. havde et særdeles godt forhold til sine kollegaer på skolen, og flere af hans gode traditioner føres stadig videre.

Han var en tid organist og senere kirkesanger i Mårum kirke. Den havde hans store interesse.

Kristeligt Sangkor fik han startet og var selv dirigent; efter øvelserne stod hjemmet – som sædvanlig – åbent, og man hyggede sig ved kaffen.

Mårum skole er en ideel skole; det skyldes ikke mindst F. H.; hans minde som en dygtig pædagog vil leve længe i Mårum.

Carl Hansen.

Hedvig Nielsen — (30)

Den 6. juli 1972 døde Hedvig Nielsen, Næstved, efter at have været syg i de sidste 3 år, og da hun på det tidspunkt yderligere var lammet, kom døden som en udfrielse. Allerede d. 1. marts 1971 havde Hedvig Nielsen fået sin afsked p. gr. af sygdom.

Kort efter sin dimission fik hun ansættelse ved Næstved skolevæsen, hvor hun virkede til sin afsked. Kræfterne var ikke store, men trods det fik hun øvet en betydelig indsats blandt børnene i sin skole, hvad mange forældre har givet udtryk for.

Vi fra 1930 erindrer hende som den stilfærdige og retlinede kammerat, der med sit noble væsen skabte respekt om sig. Der er blevet en tom plads hos søsteren på

Præstøvej 41, som hun delte hjem med, og savnet er også føleligt for adoptivdatteren, der er lærerinde i Ringsted og gift med viceinspektør Hallarth.

For kammeraterne fra 1930 er der blevet endnu en tom plads i rækken, men vi vil holde hendes minde i ære iblandt os.

Chr. Søllested.

Axel Østerskov Nielsen — (32)

Axel Østerskov døde februar 72. Han havde sit hjem i Haslev, men flyttede straks efter sin lærereksamen til Esbjerg, hvor han havde fået ansættelse, og her virkede han, til han kort før sin død søgte afsked på grund af sygdom.

Axel Østerskov var en særdeles dygtig og samvittighedsfuld lærer, der fik børnene i skolen til at interessere sig for arbejdet, og han var meget afholdt både af elever og forældre.

Hans navn er for stedse slået fast i Esbjerg skolevæsens historie, idet han indførte keramikundervisning i børne- og aftenskole længe før det blev almindeligt andre steder i landet.

I begyndelsen var det under primitive former, men efterhånden meget avanceret. Han uddannede sig på dette felt hos eksperter i ind- og udland, og ting han selv fremstillede vidnede om et fint kunstnerisk sind. *E.T.*

Astrid Olthaver — (33)

Overlærer, frk. Astrid Olthaver, Ringsted, er død efter nogle års svagelighed, 69 år, d. 9. marts 1972.

Astrid Olthaver stammede fra Haslev. Før hun begyndte på sin læreruddannelse, havde hun taget afgangseksamen fra konservatoriet i Kbh. 1936 fik hun ansættelse på Ringsted Borger-skole, senere Valdemarskolen.

På denne store byskole fik hun hele sin gerning, og i hundredvis af børn har gennem hendes undervisning stiftet deres første bekendtskab med det tyske sprog, som var hendes hovedfag.

Astrid Olthaver måtte i en lang årrække kæmpe med et vakkende helbred, men hun mistede ikke humøret, og såvel tidligere elever som kolleger mindes hende som en god underviser og et loyalt og trofast menneske.

I februar 1969 tog hun sin afsked fra skole-væsenet.

Blandt sine kammerater nød Astrid stor agtelse ved sit fine og noble væsen.

K. H.-O.

Herluf Hansen — (40)

Ansættelser: Silkeborg realskole, Jungshoved pr. Præstø, Tøvelde pr. Stege.

Herluf Hansen døde efter et halvt års strengt sygeleje. En af beboerne i Tøvelde skrev om ham, og disse mindeord giver sikkert det bedste billede af hans virke. »Med sorg og vemod blev budskabet om hans død modtaget i de sdr. byer (sydligste på Møn). I 17 år fik han lov at virke her, og jeg ved, at det for ham var lykkelige år. Han faldt hurtigt til i den atmosfære og de traditioner, der hersker her på egnen. Han forsømte ikke at aflægge besøg i hjemmene – i glæde, sorg eller under sygdom. Ved sammenkomster havde han en sjælden evne til at tolke alvorlige tanker, ofte i poetiske vendinger. På det kulturelle område gjorde han en stor indsats, ikke mindst i foredragsforeningen. Før Tøvelde skoles 100 års jubilæum førte han en omfattende korrespondance og tilbagelagde mange kilometer for at skaffe materiale til det festskrift, han udarbejdede. Jubilæet blev en stor oplevelse for mange, men kort efter blev han syg. Hans minde vil leve længe i de sdr. byer.«

Vi, der havde forbindelse med ham gennem årene, vil mindes ham med taknemmelighed.

Ewald Andersen.

Jubilæer

50 års jubilæum

Mandag d. 24. juli mødtes 9 af de 11 nulevende dimittender fra 1922 til jubilæum i Haslev. 6 af deltagerne i festen havde ægtefæller med, så vi var ialt 15. Kl. 10,30 mødtes vi med rektor Brøndbjerg ved seminariet og så med undren de store forandringer, der var sket i de 50 år. Rektor Brøndbjerg holdt foredrag for os om seminariet og seminarielovene. Bagefter var vi samlede på Misionshotellet, hvor vi tilbragte nogle timer med fornøjeligt samvær. Det gik, som det altid går ved en sådan lejlighed, at vi hurtigt fandt den kammeratlige tone. Sidst på eftermiddagen kørte vi en tur til Villa Gallina, hvor vi drak kaffe og nød udsigten over søen, og på hjemvejen kørte

vi om ad Gisselfeld og Bregentved til Haslev. Seminariet har jo taget stor forandring i de 50 år, men selve Haslev var ikke meget forandret, i hvert fald ikke gaderne i nærheden af seminariet: Søndergade, Vestergade, Skolegade osv. Da vi skiltes, var vi enige om, at vi havde haft en god dag sammen og var blevet et minde rigere.

M. Jeppesen.

45 års jubilæum

Det har altid været festligt at mødes med kammerater fra H.S.-1927, og festligt var det også for Jenny og mig om eftermiddagen d. 20. juni at kunne byde 17 kammerater og 5 ægtefæller velkommen til Vestjylland (foreløbig Skjern) til 45 års sammenkomst!

Kontakten var straks sluttet, og vi forstod at hygge os sammen – ikke blot ved kaffebordet, men under hele stævnet, der varede til torsdag formiddag.

Onsdag var forbeholdt en heldagstur pr. bus gennem noget af Vestjyllands mest særprægede natur. Med en madpakke, vi selv havde smurt hos mig, startede vi kl. 9,30 mod Varde – Oxbøl, hvor vi så kirken, og ikke langt derfra tyskerkirkegården med de mange flygtningegrave. Videre gik det ud på Skallingen ad smalle veje – men vi fik da vendt! – og nu gik det mod Vejers, hvor vi spiste vor frokostpakke på et cafeteria og oplevede Vesterhavets susen. Herligt og friskt!! Derefter gik turen gennem de ejendommelige løvklitter, hvor kun træets krone ragede op over sandet, over Henne til Blåbjerg Bavneshøj m. udsigt over Filsø m. m., til Nymindegab Kro, hvor festmiddagen ventede os. Efter et par timers festligt lag der, gik det igen mod Skjern.

Efter aftenkaffen hos mig og en aftensang fandt vi vore hotelværelser for så at mødes morgenfriske torsdag til morgenkaffe og andagt, inden vi drog hver til sit – – med tak for, hvad vi havde fået lov at dele med hinanden, i årene på sem., gennem de gange år siden og nu igen gennem disse dages kammeratlige samvær.

Tak til alle, der kom og var med til at fylde rammerne ud på en god måde!

Vel mødt næste gang og hilsen fra os to vestjyder. *Jenny og Mary.*

40 års jubilæum

En stor flok – 22 af 29 mulige, samt nogle ægtefæller – mødtes til jubilæumssammenkomst på seminariet den 29. april.

Det helt enestående ved denne sammenkomst var, at Lydia Larsen, Indien, for egen regning rejste til Danmark for at være sammen med klassekammerater. Det var i øvrigt sommerferie for hende på det tidspunkt.

Dagen fik et forløb, der er nogenlunde traditionelt for en sådan sammenkomst: stor gensynsglæde (ganske enkelte havde ikke set hinanden i 40 år), frokost i seminariets cafeteria sammen med rektor Brondbjerg og frue og fru J. M. Jensen, eftermiddagstur til Villa Gallina, en forfriskning i et privat hjem, festmiddag på seminariet med efterfølgende livlig og hyggelig snak til alle simpelt hen var trætte.

E.T.

25 års jubilæum 27. maj 1972

Kl. 10 mødtes vi på sem., hvor rektor Brondbjerg viste rundt. Efter frokosten i sem's kantine, tog vi til Gisselfeld, hvor vi så de gamle kendte steder.

Kl. 18 samledes vi i kantinen til middag, hvor de af seminariets lærere, vi havde haft, deltog. Der var et godt fremmøde og dagen var i alle måder vellykket.

Aase Moesgaard.

Personalia

1910.

Kirsten Fisker, Ansgarhjemmet, Øster Jølby, 7950 Erslev.

1915.

P. Esbjerg, Herning, 80 år d. 14. april 1972.

1918.

N. Th. Christensen, Kløvervej 19⁴ th., 6000 Kolding.

1919.

H. P. Hansen, Jens Holgersensvej 28, 7430 Ikast.

1920.

D. Knudsen, Gullandsstræde 8³, 4000 Roskilde.

1924.

Kristine Jeppesen, Møllebrinken 2, 9310 Vodskov.

Signe Tønnesen, Trekanten 5, Gørslev, 4100 Ringsted.

Daniel Rohrsted, Opnæsgård, Rungsted.
Johs. Kymer, afg. ved døden.

1925.

Niels Jørgensen, Glentevej 6, 8766 Nr. Snede, pens.

C. Lauridsen, H. C. Andersens allé 16, 9700 Brønderslev.

1926.

Martinus Poulsen, Egevej 4, 6933 Kibæk.

1927.

Anna Skytte Christiansen, pens.

Theodor Hansen, pens., hustru afg. ved døden.

Evald Munch, pens.

1931.

Chr. Blegvad Jensen, Kornbakken 14, Esbønderup, 3230 Græsted, pens.

Olaf Sverre Petersen, Arge, Thorshavn, pens.

1932.

Ejner Hansen, Dronninglund, pens.

Johs. Hansen, Frederiksberg, Sorø, pens.

Axel Holm, Roskilde, pens.

Sv. Aa. Hansen, Ringsted, pens.

Ellen Hansen, Stutmestervej 27², 3400 Hillerød.

1933.

Chr. Kragh, Københavnsvej 100 A, 4000 Roskilde, pens.

Helga Lykkegaard har mistet sin mand, er flyttet til Baunevej 9, Ågerup, 4000 Roskilde. Læreri. v. Himmelev sk.

1936.

Per Ribergaard, Randersvej 350, 8200 Århus N.

1942.

A. Mayntzhusen, »Skovgården«, Nielstrup, 9981 Jerup.

1943.

Solvejg Vendt Larsen, Skovmandsvej 6,
4930 Maribo.

Bent S. Andersen, Bakkely, Skerne,
4840 Nr. Alslev.

1946.

Arne Holm, Benløse by 32, 4100 Ringsted.

25 års jubilärer

1947.

Solvejg Grand, Maglehøjvej 28,
3600 Frederikssund.

Vagn Åge Christensen, Bakkesvinget 43,
4000 Roskilde.

Otto Eriksen, Langløkke 5, 6200 Åbenrå.

Jørgen Gram, Løndum, 9870 Sindal.

Åge Hansen, Tøndervej 140, 6200 Åbenrå.

Kirsten Jessen, Statsøvelsesskolen,
5881 Skårup, Fyn.

Bent Hoffmeyer, Kongsted, 4683 Rønnede.

Åse Moesgård Jensen, Sdr. Jernløse skole,
4420 Regstrup.

Mogens Jessen, 8541 Skødstrup,

Gudrun Nielsen, Als skole, 9560 Hadsund.

Vagn Åge Kindvig, Anna Sofiesvej 6,
4681 Herfølge.

Lauritz Lauritzen, St. Rise, 5981 Dunkær, Ærø.

Henning Olsen, Syrenvej 4, Gaurslund,
7080 Børkop.

Ruth Øhlenschlæger, Spedsbjerg,
5491 Blommenslyst.

Svend G. Poulsen, Skovvej 9, 4450 Jyderup.

Inger og Jens Th. Rasmussen, Valdemarsgade
12, 4100 Ringsted.

Gudrun Olesen, Værebrovej 129,
2880 Bagsværd.

Børge Thern, Peter Toftsvej 14, 6000 Kolind.

Arne Svendsen, Parkvej 33, 6100 Haderslev.

Anna Nielsen, Nyvangsvej 16, 8900 Randers.

Kirsten Toldam, Tyborønallé 65, 2720 Vanløse.
Agnethe Ulriksen, Kindhestegade 3 B,
4700 Næstved.

Jørgen Ahlquist, Skensvedvej 7, 2700 Brønshøj.

Hanna Jespersen, L. Brandesallé 5²,
1956 København V.

G. Borup Jensen, Kongsbjergvej 8, 2830 Virum.

Mogens Janns, Furesøvej 81 D, 2830 Virum.

Karen Pedersen, Søllerød Park 18⁸, 2840 Holte.

Ina Friis, Bryggervangen 22¹, 2100 Kbhvn. Ø.

Rigmor og Hans Bohn Christiansen, Kongs-
bjergvej 18, 2830 Virum.

Henning Manstrup, Bygmarken, 3540 Lyngø.

1951.

Edith Andersson, Rosengade 27, 6600 Vejen.

Marie Jensen, Fuglevænget 20, 7330 Brande.

1952.

Else Albøge, Teglgårdsvej 915¹,

3050 Humlebæk – sekretær i Khewara missionen.

Aase Damkjær Rasmussen, Slimmingevej 47,
Gørslev, 4100 Ringsted.

1953.

Aage Hyldgard, Enghavevej, Vinde Helsinge,
4281 Gørlev.

Peter Jensen, Vintre Mølle, 4060 Kr. Såby.

Chr. Rosenberg, sk.inspt., Højelse sk.

Annelise Rasmussen (f. Hansen),
Vognmandsmarken, 4880 Nysted.

1955 a.

Arne Hansen, Bjørnevej 21, 4390 Vipperød.

1955 b.

David Madsen, led. sk.inspt., Føvling sk.

Niels Borg, sk.inspt., Gesten sk.

Thomas Vejebak, sk.inspt., Køge.

Harry Petersen, kordegn v. Haslev k.

1956.

Else Petersen, Holmeparken 26², 7400 Herning.
Poul Rasmussen, Skolevej 2, 4622 Havdrup.

1957 a.

Niels P. Hansen, Ellegårdspark 29, 3520, Farum.
Vagn Andersen, Ved Stampedammen 12,
2570 Hørsholm.

1957 b.

Asger Essendrop, Birkevej 4, 6200 Åbenrå.
Åge Møller Nielsen, lab.ass. Junckers savv.,
Køge.

1959 a.

Jytte Bjerg, årsk. DLH.
Ruth Bach Pedersen, sygeplejeeks.
amtssygehuset, Næstved.

1959 b.

Inge Kaag, Skanderborgvej 17, 8900 Randers.
Birgit Norholdt, Taiwan, hjemmeoph. efterår 72.

1960 a.

Max Brøndtoft, Gyrstinge bygade 34,
4100 Ringsted.
I. Mette Korsholm, Rødegårdsvænget 4,
5000 Odense.
Bodil Andreassen, Heimdalsvej 33² th.,
3600 Frederikssund.

1960 b.

Gr. og Erl. Christensen, »Pilevang«, Råby,
8970 Havndal.
Ellen Frederiksen, f. Nielsen, g. m. kass. Karl F.,
Fjellerad, 9260 Gistrup.
Sv. Beiter, Lindevej 7, 6950 Ringkøbing.
Ove Hansen, Kastanieallé 29, 6933 Kibæk.

1961 a.

Erl. Thordahl, Virkensbjerget 22,
5250 Fruens Bøge.
Birthe Gottschalck, Sæby, 4270 Høng.

1961 b.

Gert Bluhme Hansen, Vostrup kostsk., Ådum,
6880 Tarm.
Røgvi Egilstoft, viceinspt.
Astrid Martinsen, Poppelvej 3,
6950 Ringkøbing.
Karen Margr. Kirk, Egevej 11, Lem,
7862 Brodal.
Anne-Marie og Ole Ågerup, årskursus.

1962 a.

Birthe Sylvester, f. Quistgaard Hansen,
Egevej 32, 4000 Roskilde.
Kirsten Blatt, f. Kvist, Sdr. Jærnløse,
4420 Regstrup.
Ole Bøggild Lyngbye, Soderup, 4340 Tølløse.
O. Stage, Harekrogen 8, 2740 Skovlunde.

1962 b.

Kaj Bruun, Skjoldborg, 7700 Thisted.
Arne Pedersen, Stistykket 9, Svogerslev,
4000 Roskilde.

1963 b.

Kjeld Krarup, Eghøjvej 31, 8250 Egå.
Emil Borbye, Nyvej 7, 5633 Knarreborg.
Ole Fl. Pedersen, Myrup, 4700 Næstved.
Else H. Wegeberg (f. Villesen), Thurøvej 4,
7680 Thyborøn.
Birgit Johansen, Meldager 19, Svogerslev,
4000 Roskilde.
Ellen Sørensen (f. Hansen),
DCK E.A., PO. Box 41230 Nairobi, Kenya.

1963 s.

Birgitte Olsen (f. Hansen), Mosekæret 20,
2880 Bagsværd.

1964 a.

Jørgen Dahlmann, Toftegårdsvej 1,
4652 Hårlev.

Aliss Hansen, Vestergade, 4793 Bogø.

Kirsten Nielsen, Havrevænget 43, 4690 Haslev.

Jens Chr. Jørgensen, Pilevej 10, 6600 Vejen.

Chr. Buur Steffensen, Gl. Kongevej 52,
6920 Videbæk.

Arne Stephansen, Banevej 27, 4180 Sorø.

1964 b.

Ruth Andreassen, Ryesgade 28³, 8000 Århus C.
Anker Sørensen, »Ellekilde«, Thorslundevej 93,
2630 Tåstrup.

Rik. Ulbjerg, Dalvangen 3, 7000 Fredericia.

1965 a.

Elsebeth Johansen, Søbredden 19,
3450 Allerød.

Annie Reusbæk, Anlægsvej 23, 2860 Søborg.

Gonny Rasmussen, Tuborgvej 166,
2400 Kbh. NV. Årsk. DLH.

Aase Nielsen (f. Kemner), Lønbjergvænget 3,
Vindinge, 4000 Roskilde.

1965 b.

Hanne Bredmose (f. Olsen), Jacob Bulls allé 96,
2860 Søborg.

Mogens Ingem. Jensen, Enghaven 7,
4230 Skælskør.

Mogens Houmølle, Sandbjergvej 38, Rørby,
4400 Kalundborg.

1965 s.

Kirsten Schønnemann, Argos Allé 12¹,
2650 Hvidovre.

1966 a.

Grethe O. Henriksen, Terslevvej 73,
4634 Ørslev.

Jørgen Riishede, Gl. Frederiksborgvej 10,
3200 Helsingø.

Hans J. Hansen, Korsagervej 9, 4690 Haslev.

Ingrid Olsen, missionær på Taiwan.

1966 b.

Bent Kay Hansen, Kærvangen 8,
4623 Ll. Skensved.

Lone Grunert, f. Kristiansen, Raifeisenstr. 25,
2347 Süder Brarup, Vesttyskland.

1966 s.

Anne H. Bundgaard, »Skovsøhuset«, Biltoft,
6821 Næsbjerg.

1967 a.

Birthe Steffensen, Mejlgade 69¹, 8000 Århus C.
Gunhild A. Jensen, Fyrrebakken 34,
3400 Hillerød.

1967 b.

Anny Riis (f. Larsen), Kidholmevej 12,
Skærbæk, 7000 Fredericia.

Walther Poulsen, Strømvej, 6240 Løgumkloster.

Lars K. Riis, Kåsvænget 7, 5594 Strib.

Knud Pedersen, Grøndalsvej 28¹ th.,
4690 Haslev.

Hedda Midtgaard, Hedelyparken 120,
2670 Greve str.

Tove Bollerup, Lyngby, 8570 Trustrup.

Vivi Boesen, Vestergade 7, 4652 Hårlev.

Bernt Blumensaadt, Kangåtsiat,
3950 Egedesminde.

1967 s.

Henning Sørensen, Nordskovvej 4,
4295 Stenlille.

1968 a.

Mona E. Andersen, Hørsekjær 26, 4660 St. Heddinge.

Grethe Hansen, Gyrstinge Bygade 81, 4100 Ringsted.

Tage Arentsen, Ådalen, 4283 Havrebjerg.

Mogens Brøndum, Gl. skole, 4632 Bjæverskov.

Kirsten Klante, Emmerichs Allé 38, 2792 St. Magleby.

1968 b.

Annie Steen Jensen, Brogade 25³, 4100 Ringsted.

Ove Eigil Petersen, Sdr. Parkvej 17³, 4100 Ringsted.

1968 s.

Annelise Abrahamsen, Lundebjerggårdsvej 354, 2740 Skovlunde.

Anni H. Pedersen, Hedegade 66, 4000 Roskilde.

Inger Jensen, Bregnevej 30, 2820 Gentofte.

Finn Suhr, Bakkevej 4, Årby, 4400 Kalundborg.

Ingrid Schou, »Bæk høj«, Bjælkerup, 4660 St. Heddinge.

1969 a.

Liselotte K. Andersen, Mågevej 2, 3600 Fr.sund.

Ingeborg Andreassen, g. m. maskintekn.

Henn. Petersen, Sdr. allé 6, 9760 Vrå.

Ole Kyed, Gardes allé 21, 2900 Hellerup.

Benny Christiansen, ungd.skoleinspt., Stenlille. Årsk. i krd. samt didaktik og metodologi.

1969 b.

Henning Hansen, Valbyvej 16¹, 2630 Tåstrup.

Ruth Balksbjerg, St. Rise, 5981 Dunkær.

Henning Christensen, Baldersvej 8, Allerup, 4300 Holbæk.

Birgitte Lundemark Christensen, Havevej 68, 4700 Næstved.

1969 sa.

Kirsten M. Birch Jensen, Jagtvej 219 J, 2100 Kbh. Ø.

Trygve Korsvik, Feldstedskov, 6200 Åbenrå.

Hanne Wulf-Andersen, Ligustervej 11, Kregme, 3300 Frederiksværk.

Arne Storgaard mistede livet ved et kørselsuheld i Vestjylland oktober 72.

1969 sb.

Ove Toft Jørgensen, Gærdesangervej 6, 2630 Tåstrup.

Astrid Benthien, Saxovej 80, opg. 11, v. 20, 5000 Odense.

Lise Sørensen, Furesøvej 58, 2830 Virum.

1970 a.

Hans Nielsen, Bråbyvej 45, bl. 13, 4690 Haslev.

Henning Fog Hansen, Rødkildevej 10, 4780 Stege.

Kirsten Høj, Chr. 4. vej 40, 6000 Kolding.

Gerda Pathuel, Tingvej 30, 4690 Haslev.

1970 b.

Karen Elisabeth Hansen, f. Larsen, Kværs, 6382 Tørsbøl.

Britta Sehested Kvist, Højagerparken 13², 2750 Ballerup.

Annelise Fredensborg, Ladegårdsvej, Nybøl, 6400 Sønderborg.

Lilly Rosenkranz Hansen, Bækparken 22, 4622 Havdrup.

Peder Toft, Vesterbrogade 8, 3250 Gilleleje.

Torill Frederiksen, Tjørnevej 12, 3450 Allerød.

Kai Gnistrup, Postbox 68, 3952 Jakobshavn.

Volker Jürgensen, Klørvænget 22, 4690 Haslev.

1970 sa.

Hanne Skadberg, Ringstedgade 91 A, st. th. 4700 Næstved.

Flemming Klug, Valhal 2, 6640 Lunderskov.

Merete Christensen, f. Jørgensen,
Vallørækken 9, 4651 Vallø.

Jesper Bak-Jensen, Nordvanggårdsvej 9¹, lejl. 53,
3460 Birkerød.

Niels Arne Jørgensen, Margrethevej 24,
2900 Hellerup.

Annegrethe Bruun, Jægersborg allé 202,
2820 Gentofte.

Ingelise Flensborg, Tjørnevången 4,
2700 Brønshøj.

Hans J. Møller, Vibevangen 5, 4700 Næstved.

Jytte Rasmussen, St. Salby gl. forskole,
4600 Køge.

1970 sb.

Mari-Ann Bloch Jørgensen,

Chr. Winthersvej 37, 2800 Kgs. Lyngby.

Thomas Moefelt, Gørslev gl. sk., 4100 Ringsted.

Susan Dalsgaard, Ellevej 3, 4623 Ll. Skensved.

1971 a.

Esther Lange, Skoleparken 4, 3720 Åkirkeby.

Lise Petersen, Tjørnevången 21, Stevnsholt,
3520 Farum.

Anne Larsen, Skolevej, Ll. Lyngby,
3320 Skævinge.

Peter Andersen, Kværredevej 21, 4690 Haslev.

1971 b.

Fritz Birch, 3952 Jakobshavn.

Else Pihl, Klarkærvej, St. Salby, 4600 Køge.

1971 sa.

Randi Poulsen, Vangede bygade 3¹ th.,
2820 Gentofte.

Erik Ishøj, Pomonavej 6, 3650 Ølstykke.

Finn H. Skovsgaard, Seest Bakke 80¹,
6000 Kolding.

Dim. 1972 — 4 a

Forreste række fra venstre:

*Anne Marie Engell-Kofoed,
Solveig Holst, Inger Lise Elleby
Pedersen, Lisbeth Bjerrum, Susan
Nielsen, Susanne Lauridsen,
Anne-Grethe Knudsen, Rektor,
Jette Hyldegard Christensen, Annelise
Britz Billehøj, Karen Ulrik-Petersen,
Lisbeth Biltzing, Sinna Nielsen,
Karen Hansen.*

Midterste række:

*Svend Melby Jørgensen, Flemming
Bjerregaard, Frode Jacobsen,
Vivi Mostgaard, Jørgen Sandahl
Skov, Steen Hansen, Flemming
Christensen, Henrik Billehøj,
Gunnar Oxlund,
Gunvor Abrahamsen,
Helle Bodi, Rose Thrane.*

Bageste række:

*Peter Jensen, Marianne Meinecke,
Lise Olsen, Jens Flint, Leif Madsen,
Tom Birkum Petersen, Torben
Pedersen, Per Sørensen, Karsten
Bo Nielsen, Villy Haahr Jepsen,
Leif Larsen.*

Fraværende:

Inge Johannesen, Astrid Sørensen.

Dim. 1972 — 4 b

Forreste række fra venstre:

*Jan Jørgensen, Bjarne Nielsen,
Birthe Jacobsen, Lis Tobiasen,
Bodil Odgaard, Lise-Lotte Eskesen,
Rektor, Elin Bjørn Pedersen,
Jytte Ulrich Nielsen, Margit
Andersen, Ingrid Helwig Pedersen,
Johanne Andersen, Inger Marie
Larsen, Inge Poulsen.*

Midterste række:

*Preben Tobiasen, Johannes Petersen,
Bente Hansen, Inger Krog,
Eli Jørgensen, Ellen Herkild, Britta
Skov, Anna Grethe Jacobsen,
Ruth Larsen, Ellen Christensen,
Inger Marie Rask, Britta Toft.*

Bageste række:

*Edvin Joensen, Flemming Haag,
Dan Reinert Petersen, Ole Green
Christensen, Arni Frederiksen,
Holger Quist Nielsen, Palle
Myregaard, Svend Jensen, Hans-
Ulrich Odgaard, Kaj Larsen,
Jens Chr. Larsen, Flemming Hjuler,
Edvard Schertiger.*

Elevforeningens regnskab for 1971-72

Indtægter:

Kassebeholdning 31.3. 71	22.993,63
Kontingent f. 1971	5.692,50
Kontingent f. 1972	9.410,00
Kontingent f. 1973	102,50
Renter i bank og på giro	1.707,33
Salg af årsskrifter.....	785,00

Balance ... 40.690,96

Udgifter:

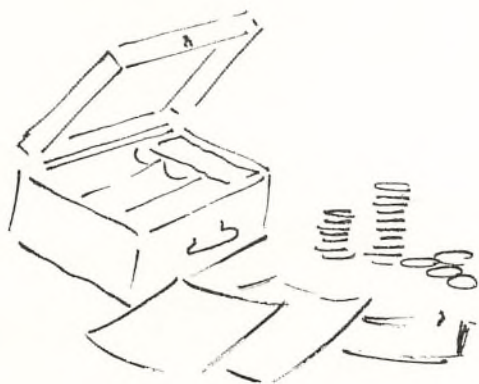
Bidrag til fonden	641,71
Porto	2.035,35
Årsskriftets trykning	12.208,40
Kuverter, blanketter og tryksager ...	836,65
Bestyrelsesmøder	386,40
Pakning af årsskriftet	28,00
Kontorhold	375,00

Kassebeholdning 31.3. 72

Balance ... 40.690,96

Glostrup, 1. april 1972.

C. Larsen.

Regnskabet er gennemgået og revideret og fundet i overensstemmelse med bilag og kassebeholdning.

Fuglebjerg, den 17. april 1972.

Edvin Stryhn.

Erik Harrild.

